

Jabatan Antropologi dan sosiologi
No. Kelas: 85. 4u
No Perolchan: T 0946
Tarikh: 14 JAN 1986

LATARBELAKANG SOSIO-EKONOMI
IBUBAPA DAN PELUANG HIDUP ANAK-ANAK
DI PADANG PAK AMAT, PASIR PUTEH, KELANTAN

HUSAIN BIN MAHMOOD
NO. MATRIK 043378

LATIHAN ILMIAH
BAGI MEMENUHI SEBAHAGIAN
DARIPADA SYARAT-SYARAT UNTUK
IJAZAH SARJANA MUDA SASTERA

JABATAN ANTROPOLOGI DAN SOSIOLOGI
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
1985/86

(Shahih Muslim Jilid I dan II,
hadis 990 halaman 261)

DEDIKASI

Buat:

- ayah dan emak,
yang berkorban di sepanjang usiamu untuk
kebahagiaan kami. Jasmu kukandung badan.

- isteriku tersayang, Ros,
yang banyak berkorban untukku, tentunya
tahu apa itu pengorbanan dan anak kita
yang bakal dilahirkan.

- adik-adikku, Ahmad, Abdullah, Ani, Ghazali,
Mariah dan Naidi,
yang harus berkorban masa dan tenaga untuk
kebahagiaan kalian di masa depan.

- adikku Allahyarhamah Mahizan,
semoga 'hidupmu' dicucuri rahmat Allah selalu.

Dari Abu Hurairah r.a. katanya,
bahawa Rasulullah s.a.w. telah berkata:
Apabila orang itu mati, putuslah amalnya;
kecuali dari tiga perkara, iaitu: amal
jariah atau ilmu yang memberi manfaat
(yang diajarkannya) atau doa kepadanya
dari anak yang shaleh.

(Shahih Muslim Jilid I dan II,
hadis 990 halaman 281)

DEDIKASI

Saya ingin mengucapkan ucapan terima kasih yang tidak terhingga kepada penyelia saya, Profesor Madya

Dr Mohd Fauzi Hj Yaseob yang telah banyak membantu dalam

Buat:

usaha menyiapkan kajian ilmiah ini. Nasihat, kritikan dan

tunjuk ajar yang banyak menambah baikkan lagi
- ayah dan emak,
yang berkorban di sepanjang usiamu untuk
hasil penulis
kebahagiaan kami. Jasamu kukandung badan.

- isteriku tersayang, Ros, kepada Profesor

Madya Dr Hussa yang banyak berkorban untukku, tentunya

tahu apa itu pengorbanan dan anak kita
Kajian luar untuk penulis ini dalam bulan April 1985.
yang bakal dilahirkan.

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk

- adik-adikku, Ahmad, Abdullah, Ani, Ghazali,
menyatakan penghargaan saya kepada Tuan Hj. Arifin Daud, Ketua
Maziah dan Zaidi,

Jajahan Pasir yang harus berkorban masa dan tenaga untuk
kebahagiaan kalian di masa depan.

Besrah Padang Pak Amat yang memberikan bantuan semasa

Kajian luar dijalankan. Tidak lupa sekalung budi untuk

- adikku Allahyarhamah Mahizan,
penduduk-penduduk yang terlibat dan Ustaz Ibrahim Abdullah
semoga 'hidupmu' dicucuri rahmat Allah selalu.

Yang budi memberikan kerjasma yang sepenuhnya kepada saya.

Terima kasih buat Saudara Abdul Aziz Ali Seman,

Saudara Mohd Nazari Hassan dan Saudara Ismail Mohd Nor

di atas kesudian mereka memberikan pertolongan kepada saya.

Juga bunt Su yang tidak berkeberatan memberi nasihat dalam

menyiapkan kajian ini.

SINOPSIS

Bab I menjelaskan tujuan, kepentingan dan bidang kajian. Kaedah-kaedah kajian yang digunakan dan kesulitan-kesulitan yang dihadapi semasa menjalankan kajian luar serta cara-cara mengatasi turut dipaparkan dalam bab ini. Bab II pula menyentuh mengenai latarbelakang kawasan kajian, iaitu meliputi aspek-aspek pentadbiran dan lokasi, sejarah, penduduk dan penempatan, kemudahan-kemudahan asas yang terdapat serta sistem perhubungan. Konsep 'life chances' atau peluang hidup dan pendidikan di Malaysia dihuraikan dalam bab III. Turut dibincangkan dalam bab ini ialah hubungan di antara pelajaran dan pekerjaan dengan kelas dan status serta kajian-kajian lain yang pernah dilakukan, yang hampir atau menyamai kajian ini.

Dalam bab IV, disentuh mengenai latarbelakang pekerjaan, pendapatan dan tahap pendidikan ketua keluarga. Di samping pendidikan isteri, hubungan di antara pendidikan ketua keluarga dengan pendapatan yang diperolehi juga turut dibincangkan. Tahap pendidikan anak yang sedang dan telah tamat bersekolah, jenis pekerjaan anak-anak serta sikap ibubapa terhadap pelajaran anak-anak mereka dibincangkan dalam bab V. Dalam bab VI, hasil-hasil kajian yang didapati dirumus dan dibincangkan juga sikap ibubapa di zaman sebelum

KANDUNGAN

dan selepas merdeka terhadap pelajaran anak-anak. Turut dimuatkan dalam bab ini ialah perbandingan di antara hasil-hasil kajian ini dengan kajian-kajian terdahulu.

Kandungan			
Senarai Jadual			
BAB I	<u>PENDAHULUAN</u>		1
1.1	Tujuan dan kepentingan kajian	..	1
1.2	Bidang kajian	.. .. .	2
1.3	Kaedah kajian	.. .. .	3
1.3.1	Soal selidik	.. .. .	3
1.3.2	Temubual	.. .. .	5
1.3.3	Penyelidikan perpustakaan	.. .. .	6
1.4	Pemilihan responden	.. .. .	7
1.5	Kesediaan kajian	.. .. .	7
BAB II	<u>LATARBELAKANG KAWASAN KAJIAN</u>		10
2.1	Pentadbiran dan lokasi	.. .. .	10
2.2	Sejarah	.. .. .	13
2.3	Penduduk dan penempatan	.. .. .	14
2.4	Kemudahan asas dan perhubungan	.. .. .	19
BAB III	<u>KONSEP DAN PENDIDIKAN DI MALAYSIA</u>		21
3.1	Konsep 'life chances'	.. .. .	21
3.2	Hubungan di antara pelajaran dan pekerjaan dengan kelas dan status	.. .. .	28

KANDUNGAN

3.3	Pendidikan di Malaysia	..	..	31
Penghargaan				
Sinopsis	<u>LATARBELAKANG PEKERJAAN, PENDAPATAN DAN TAPAK PENDIDIKAN KETUA KELUARGA</u>			55
Kandungan	Pendahuluan	..	..	33
Senarai Jadual	Bilangan ketua keluarga dan umur	..		33
	Jenis-jenis pekerjaan	..	..	35
BAB I	<u>PENDAHULUAN</u>			1
1.1	Tujuan dan kepentingan kajian	..		1
1.2	Bidang kajian	..	..	2
1.3	Kaedah kajian	..	..	3
1.3.1	Soal selidik	..	..	3
1.3.2	Temubual	..	..	5
1.3.3	Penyelidikan perpustakaan	..	..	6
1.4	Pemilihan responden	..	..	7
1.5	Kesulitan kajian	..	..	7
BAB II	<u>LATARBELAKANG KAWASAN KAJIAN</u>			10
2.1	Pentadbiran dan lokasi	..	..	10
2.2	Sejarah	..	..	13
2.3	Penduduk dan penempatan	..	..	14
2.4	Kemudahan asas dan perhubungan	..	..	19
BAB III	<u>KONSEP DAN PENDIDIKAN DI MALAYSIA</u>			21
3.1	Konsep 'life chances'	..	..	21
3.2	Hubungan di antara pelajaran dan pekerjaan dengan kelas dan status	..	..	28

3.3	Pendidikan di Malaysia	31
-----	------------------------------	----

1. BAB IV LATARBELAKANG PEKERJAAN, PENDAPATAN DAN 33
TAHAP PENDIDIKAN KETUA KELUARGA

2.	Keluasan	
4.1	Pendahuluan	33
4.2	Bilangan ketua keluarga dan umur ..	33
4.3	Jenis-jenis pekerjaan	35
4.4	Pendapatan	38
4.4.1	Pendapatan mengikut jenis	
4.5	Jenis-jenis pekerjaan	39
4.6	Pendidikan ketua keluarga	41
4.7	Pendidikan isteri	44
4.8	Hubungan di antara pendidikan ketua jenis ketua keluarga dengan pendapatan	47
4.9	Pendidikan isteri ketua keluarga	44

11. BAB V PERSEKOLAHAN DAN PEKERJAAN ANAK 49
SERTA SIKAP IBUBAPA

5.1	Pendahuluan	49
5.2	Anak-anak yang masih bersekolah	52
5.3	Anak-anak yang tamat dan berhenti sekolah	53
5.4	Jenis pekerjaan anak	55
5.5	Sikap ibubapa terhadap masa depan dan pelajaran anak	58

17. BAB VI KESIMPULAN 64

SENARAI JADUAL

BAB I

1.	Pentadbiran daerah Padang Pak Amat ..	11
2.	Keluasan mukim dalam daerah Padang Pak Amat	
1.1	dan nama penghulu	12
3.	Jumlah penduduk dan rumah dalam daerah	
	Padang Pak Amat	14
4.	Analisis penduduk mengikut jantina dan keturunan	17
5.	Bilangan responden pada tahap umur tertentu	34
6.	Jenis-jenis kerja dan bilangan responden ..	37
7.	Bilangan responden mengikut kelas pendapatan	38
8.	Jenis pekerjaan dan pendapatan sebulan ..	39
9.	Tahap pelajaran ketua keluarga mengikut	
	jenis pekerjaan	43
10.	Pendidikan isteri ketua keluarga ..	44
11.	Hubungan di antara pendidikan dan pendapatan	
	ketua keluarga	46
12.	Bilangan anak-anak yang masih bersekolah ..	52
13.	Bilangan anak-anak yang telah tamat dan	
	berhenti sekolah	53
14.	Bilangan anak yang belum kerja, sudah bekerja	
	dan jenisnya	56
15.	Cita-cita ketua keluarga ke atas pekerjaan anak	59
16.	Cita-cita terhadap pelajaran anak ..	59
17.	Kegunaan wang	61

BAB I

PENDAHULUAN

1.1 Tujuan dan Kepentingan Kajian.

Sebagaimana yang diketahui umum, latarbelakang pelajaran dan pekerjaan seseorang ketua keluarga dalam sebuah kampung adalah berbeza daripada latarbelakang ketua keluarga yang lain dalam kampung yang sama. Tujuan kajian ini ialah untuk melihat sama ada perbezaan latarbelakang pelajaran dan pekerjaan ketua keluarga mempengaruhi pencapaian pelajaran dan jenis pekerjaan anak-anak mereka.

Di antara persoalan-persoalan yang menarik minat pengkaji ialah, adakah jika ketua keluarga bekerja sebagai penoreh getah, maka anak-anaknya juga akan mengikut jejak langkah yang sama juga. Apakah jika ibubapanya tidak pernah bersekolah, maka anak-anak mereka juga akan mengalami nasib yang sama.

Kepentingan kajian ini adalah sebenarnya untuk melihat peluang hidup (life chances) orang-orang Melayu melalui pelajaran selepas merdeka. Pelajaran akan dapat pula memberikan peluang kepada mereka untuk menikmati mobiliti sosial menegak dan kemudahan lain yang mengiringi mobiliti itu.

1.2. Bidang Kajian

Kajian ini mengambil kira bidang pelajaran, iaitu kaitan di antara pendidikan ibubapa dengan pendidikan yang dicapai oleh anak-anak, dengan tumpuan khusus kepada fakta-fakta yang berikut:

- a. hubungan di antara pelajaran dan pekerjaan ibubapa dengan pelajaran dan pekerjaan anak-anak
- b. kaitan di antara status dan kelas dengan pelajaran dan jenis pekerjaan yang dimiliki oleh seseorang.

Kajian seumpama ini telah pernah dilakukan di dalam atau luar negeri. Ahmad Mokhtar Selat (1970)¹ membuat kajian di Kuala Jemapoh, Negeri Sembilan, Yunidzar Mohd Zain (1971)² di sekitar Daerah Majlis Bandaran Segamat, Johor. Kajian-kajian yang pernah dibuat di luar negeri pula ialah oleh Kurt B. Meyer (1967)³ di New Haven, Amerika Syarikat dan

-
1. Ahmad Mokhtar Selat, Hubungan Antara Pekerjaan, Pendapatan dan Pelajaran Anak-Anak, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1970
  2. Yunidzar Mohd. Zain, Peluang Hidup (Life Chances) Keluarga Melayu di Sekitar Daerah Majlis Bandaran Segamat, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya 1971.
  3. Meyer, K.B., Class and Society, Random House, London, 1967.

juga oleh Ogburn dan Nim koff ⁴ di Amerika Syarikat mengenai peluang pelajaran di antara tahun-tahun 1935 hingga 1950.

Jadi kajian ini dapat membandingkan peluang hidup dalam bidang pelajaran di kawasan kajian dengan kawasan-kawasan lain, sama ada di Malaysia atau luar negeri. Sama ada peluang hidup di kawasan kajian ini adalah sama atau tidak dengan peluang hidup di kawasan lain akan dapat diberikan pula sebab-sebabnya secara terperinci kelak.

1.3. Kaedah Kajian

Dalam menjalankan kajian ini, pengkaji telah menggunakan beberapa kaedah yang lazim digunakan dalam penyelidikan sosiologi dan antropologi termasuklah

- a. soal selidik
- b. temubual
- c. penyelidikan perpustakaan.

1.3.1 Soal Selidik

Soal selidik merupakan satu kaedah yang diakui untuk

---

4. Ogburn F And Meyer Nimkoff, A Handbook Of Sociology, Routledge and Kegan Paul Ltd., Indan Reprint, 1966.

Sebelum yang mereka utarakan. Walau bagaimanapun sebagai satu cara mendapatkan maklumat setakat ini, di samping cara-cara lain. Untuk masalah ini, pengkaji sentiasa mengadunai soalan-soalan. Sebanyak 50 set borang soal selidik telah digunakan untuk menjaya-kan kajian ini. Lebih daripada 60 soalan telah disediakan untuk responden tersebut. Ada kalanya masa yang diambil untuk menyempur-dijawab oleh responden. Soal selidik ini adalah disediakan oleh Institut Pengajian Tinggi, Universiti Malaya.

Borang soal selidik yang diberikan mengandungi soalan-soalan dari dua jenis, iaitu soalan-soalan terbuka dan soalan-soalan tertutup. Borang-borang soal selidik ini adalah senang digunakan, kerana apa yang perlu dilakukan hanyalah menyoal responden dan mencatat atau menandakan sahaja jawapan yang diberikan. Soalan-soalan yang termuat dalam set-set soal selidik itu bertujuan untuk mendapatkan maklumat isi rumah, latarbelakang ketua keluarga, pekerjaan, punca-punca pendapatan, pelajaran anak-anak, pendapat dan tanggapan ke atas beberapa perkara yang tertentu, peranan dan keaktifan dalam persatuan dan pertubuhan-pertubuhan, pandangan atau pegangan politik, harta-harta pemilikan dan lain-lain lagi.

Adalah didapati bahawa soalan-soalan terbuka lebih senang dijawab oleh responden kerana mereka bebas menjawab soalan-soalan berdasarkan kepada kesesuaiannya. Sedangkan, soalan-soalan tertutup boleh menyebabkan responden tidak berasa bebas menjawab, kerana terpaksa memilih jawapan-jawapan yang bersedia ada. Kadang-kadang jawapan-jawapan yang disediakan tidak bersesuaian dengan

jawapan yang mereka utarakan. Walau bagaimanapun sebagai satu cara mengatasi masalah ini, pengkaji sentiasa mengadakan catatan-catatan tertentu yang berguna dan dengan itu dapat mengelakkan kelemahan tersebut. Ada kalanya masa yang diambil untuk menyempurnakan soalan terbuka adalah lebih panjang, selaras dengan apa yang dialami oleh K. Bailey (1975)⁵

'Close-ended or fixed alternative questions require only that interviewer read the question and mark the appropriate answer. Open-ended question, however, can require the interviewer to transcribe a lengthy statement'.

1.3.2 Temubual

Dalam borang soal selidik, terdapat juga soalan yang dianggap sensitif oleh responden seperti pendapatan, harta pemilikan, wang tabungan, hutang dan beberapa hal lain meliputi penyertaan mereka dalam kegiatan politik. Oleh yang demikian, pengkaji terpaksa berhati-hati dalam usaha mendapatkan maklumat-maklumat seperti itu. Pengkaji seboleh-bolehnya cuba mengelak daripada soalan-soalan yang boleh menimbulkan rasa kurang senang di pihak responden. Ini adalah penting sebagai menjaga hubungan yang baik di antara kedua belah pihak.

---

5. Bailey, K., Methods Of Social Research, The Force Press, London, 1975.

Temubual yang dibuat adalah secara formal dan tidak formal. Dengan cara ini adalah senang bagi pengkaji untuk mendapatkan butiran yang tertentu, kerana responden akan memberikannya secara tidak langsung atau tanpa disedari. Kaedah ini pula senang dijalankan kerana ianya boleh dibuat dalam keadaan apa jua sekalipun.

Melalui temubual secara formal masa yang mahu digunakan ditetapkan terlebih dahulu, misalnya pada hari dan waktu yang tertentu. Melalui kaedah temubual ini pengkaji telah menemubual beberapa orang yang dikira boleh memberi maklumat-maklumat penting seperti Ketua Jajahan Pasir Puteh, Tuan Penggawa Daerah Padang Pak Amat, ketua kampung yang terlibat, selain daripada responden itu sendiri.

1.3.3. Penyelidikan Perpustakaan berhubung dengan anggapan responden. Sarjana disimpulkan bahawa dalam masa kajian ini dijalankan, Kaedah ini adalah merupakan cara yang terakhir sekali dalam usaha untuk mendapatkan data-data dan maklumat. Penyelidikan perpustakaan dapat membantu pengkaji menambahkan lagi bahan-bahan yang diperlukan seperti laporan-laporan kerajaan dan penggawa, risalah-risalah bercetak dan rujukan-rujukan yang berkaitan. Rujukan dari hasil-hasil tulisan sarjana dapat dibuat, dan dengan itu dapat melengkapkan lagi kajian ini.

1.4. Pemilihan Responden

pada kajian ini bekerja di siang hari dan pulang ke rumah pada lewat petang. Untuk mengatasi masalah ini, maka pengkaji Dua buah kampung telah dipilih dalam kajian ini. Kampung-kampung itu ialah Kampung Cherang Tuli dan Kampung Padang Pak Amat yang masing-masing mempunyai penduduk seramai 322 dan 1496 orang. Kampung Cherang Tuli meliputi 57 buah rumah dan Kampung Padang Pak Amat pula ialah sebanyak 295 buah. Pada peringkat awalnya sebanyak 100 buah rumah telah disenaraikan dalam borang listing bagi kedua-dua buah kampung tersebut. Kemudiannya sebanyak 50 buah rumah telah diambil dengan cara 'systematic sampling'. Seramai 50 orang ketua isi rumah dijadikan responden dalam kajian ini.

1.5. Kesulitan Kajian

Kesulitan pertama yang dihadapi oleh pengkaji ketika mula-mula menjalankan kajian ini ialah berhubung dengan anggapan responden. Sayugia dimaklumkan bahawa dalam masa kajian ini dijalankan, Suruhanjaya Pilihanraya juga telah mengadakan banci untuk menyenaraikan pemilih yang baru. Oleh itu ada di antara responden yang menyangka bahawa pengkaji adalah wakil daripada badan itu. "Nak banci mengundikah? Silakan naik", kata mereka. Oleh itu terpaksa pengkaji menerangkan bidang tugas dan tujuan kedatangan pengkaji ke rumah mereka untuk tidak menimbulkan sebarang kekeliruan.

Ketiadaan responden ketika pengkaji ke rumah mereka merupakan satu masalah yang lumrah. Ini adalah kerana ketua isi rumah

yang menjadi responden kepada kajian ini berkerja di siang hari dan pulang ke rumah pada lewat petang. Untuk mengatasi masalah ini, maka pengkaji telah menetapkan terlebih dahulu dengan responden bilakah mereka ada kelapangan untuk melayan pengkaji. Ada kalanya pengkaji pergi ke rumah responden pada waktu malam atau hari minggu.

Terdapat juga istilah-istilah yang terdapat dalam

Banyak kes terjadi di mana responden merasa segan dan silu untuk menjawab beberapa soalan yang dianggap sulit. Dalam hal ini kaedah temubual terpaksa digunakan. Kebanyakan responden pula tidak menyimpan rekod-rekod yang teratur berhubung dengan jumlah subsidi yang diterima daripada agensi kerajaan seperti baja dan racun serangga. Oleh yang demikian, terpaksa pengkaji mendapatkan beberapa butiran berhubung dengan hal tersebut dari Jabatan Pertanian atau penggawa.

Ada kalanya jawapan yang diberikan oleh responden adalah tidak sama dengan kehendak soalan dengan menyentuh lain-lain aspek. Sebagai contohnya apabila ditanya mengenai pendapatan bulanan, ada ramai yang menjawab "pak cik ni orang susah, maklumlah anak ramai". Oleh itu terpaksa pengkaji menerangkan maksud soalan dengan sejelas mungkin. Ada juga yang bertanyakan pendapat pengkaji dalam beberapa hal yang tertentu. Ada kalanya juga responden cuba dibantu oleh orang lain, yang kebetulan berada di rumah itu, dalam menjawab soalan-soalan. Oleh itu pengkaji amat berhati-hati dalam hal ini

agar tidak ada orang lain yang memberikan jawapan bertujuan jawapan itu adalah diberikan oleh responden itu sendiri. Ini adalah penting kerana segala maklumat yang diperolehi adalah mencerminkan latarbelakang dan sikap responden itu sendiri.

Terdapat juga istilah-istilah yang terdapat dalam borang soal selidik tidak dapat difahami oleh responden seperti perbezaan di antara hospital dan klinik, swasta, peranan, idiologi, subsidi dan lain-lain. Mereka pula sering menjawab mengikut apa yang mereka faham. Jadi terpaksa pengkaji menerangkan makna istilah-istilah itu dalam loghat Kelantan dengan lebih terperinci supaya dapat difahami oleh mereka. Ini adalah penting terutamanya dalam usaha mengelakkan mereka dari memberikan makna-makna yang tidak tepat mengikut kehendak soalan.

Satu keuntungan besar ialah pengkaji sendiri merupakan anak tempatan dan ramai juga dari penduduk kawasan berkenaan yang mengenali diri pengkaji. Faedah yang besar ini sebenarnya turut mengurangkan rasa syak atau curiga terhadap pengkaji.

Di Kelantan, penghulu ialah ketua bagi mukim, iaitu unit kawasan pentadbiran yang terkecil sekali. Istilah penghulu itu digunakan di Kelantan dengan erti yang sama dengan ketua-ketua kampung di tempat lain. Penghulu di negeri lain ialah penguasa di Kelantan. Unit kawasan di mana penguasa mempunyai kekuasaan tidak dikenal sebagai mukim di Kelantan, akan tetapi sebagai daerah. Jadi daerah di Kelantan sama sahaja dengan mukim di tempat lain dan penguasa di negeri itu sama dengan penghulu di negeri-negeri lain. (Lihat Syed Husin Ali, 1982).

LATARBELAKANG KAWASAN KAJIAN

agar tidak ada orang lain yang memberikan jawapan bertujuan jawapan itu adalah diberikan oleh responden itu sendiri. Ini adalah penting kerana segala maklumat yang diperolehi adalah mencerminkan latarbelakang dan sikap responden itu sendiri.

Kelantan dan setiap satunya ditadbirkan oleh seorang ketua jajahan.

Tiap-tiap Terdapat juga istilah-istilah yang terdapat dalam borang soal selidik tidak dapat difahami oleh responden seperti perbezaan di antara hospital dan klinik, swasta, peranan, idiologi, subsidi dan lain-lain. Mereka pula sering menjawab mengikut apa yang mereka faham. Jadi terpaksa pengkaji menerangkan makna istilah-istilah itu dalam loghat Kelantan dengan lebih terperinci supaya dapat difahami oleh mereka. Ini adalah penting terutamanya dalam usaha mengelakkan mereka dari memberikan makna-makna yang tidak tepat mengikut kehendak soalan.

Satu keuntungan besar ialah pengkaji sendiri merupakan anak tempatan dan ramai juga dari penduduk kawasan berkenaan yang mengenali diri pengkaji. Faedah yang besar ini sebenarnya turut mengurangkan rasa syak atau curiga terhadap pengkaji.

6. Di Kelantan, penghulu ialah ketua bagi mukim, iaitu unit kawasan pentadbiran yang terkecil sekali. Istilah penghulu itu digunakan di Kelantan dengan erti yang sama dengan ketua-ketua kampung di tempat lain. Penghulu di negeri lain ialah penggawa di Kelantan. Unit kawasan di mana penggawa mempunyai kekuasaan tidak dikenal sebagai mukim di Kelantan, akan tetapi sebagai daerah. Jadi daerah di Kelantan sama maknanya dengan mukim di tempat lain dan penggawa di negeri itu sama dengan penghulu di negeri-negeri lain. (Lihat Syed Husin Ali, 1982).

Daerah Pasir Putih dan semua daerah di Negeri Pasir Putih termasuk...

BAB II

LATARBELAKANG KAWASAN KAJIAN

2.1 Pentadbiran dan Lokasi

Sehingga 1986, terdapat 10 buah jajahan di negeri Kelantan dan setiap satunya ditadbirkan oleh seorang ketua jajahan. Tiap-tiap jajahan dipecahkan pula kepada beberapa buah daerah.⁶ Daerah diketuai oleh seorang penggawa. Daerah mengandungi beberapa buah mukim dan setiap mukim mempunyai satu atau lebih kampung. Mukim ditadbirkan oleh seorang ketua mukim yang mempunyai sebuah kampung atau lebih di bawah jagaannya. Ketua mukim ini dipanggil sebagai penghulu.

Padang Pak Amat adalah merupakan salah sebuah daerah yang terletak dalam jajahan Pasir Puteh, Kelantan. Daerah ini terletak 4 batu jauhnya dari bandar Pasir Puteh dan kira-kira 22 batu ke selatan Kota Bharu. Ianya juga terletak kira-kira 5 batu dari Pekan Selising.

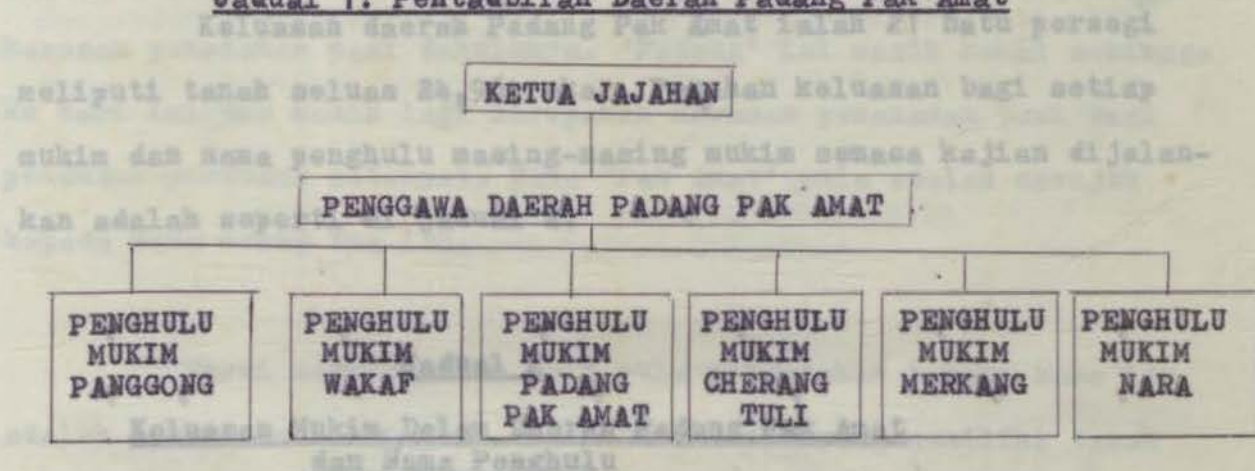
6. Di Kelantan, penghulu ialah ketua bagi mukim, iaitu unit kawasan pentadbiran yang terkecil sekali. Istilah penghulu itu digunakan di Kelantan dengan erti yang sama dengan ketua-ketua kampung di tempat lain. Penghulu di negeri lain ialah penggawa di Kelantan. Unit kawasan di mana penggawa mempunyai kuatkuasa tidak dikenal sebagai mukim di Kelantan, akan tetapi sebagai daerah. Jadi daerah di Kelantan sama maknanya dengan mukim di tempat lain dan penggawa di negeri itu sama dengan penghulu di negeri-negeri lain. (Lihat Syed Husin Ali, 1982).

Parlimen Pasir Puteh dan Dewan Undangan Negeri Pasir Puteh Bandar.

Daerah Padang Pak Amat dibahagikan kepada 6 buah mukim, iaitu mukim Padang Pak Amat, Cherang Tuli, Panggong, Wakaf, Mer-
Dewan Undangan Negeri Pulau ialah Raja Mahmud Raja Nemat yang juga
kang dan Nara. Kesemua sekali terdapat 21 buah kampung dalam
merupakan ahli EXCO Kanan Kerajaan Negeri Kelantan. Kedua-duanya
daerah Padang Pak Amat ini. Ia mempunyai seorang penggawa dan enam
dari UMNO dan telah berkhidmat sejak tahun 1978. Penggawa daerah
orang penghulu.

Padang Pak Amat sekarang ialah Haji Mohammad Hassan Ahmad.

Jadual 1: Pentadbiran Daerah Padang Pak Amat

Sumber: Profail Daerah Padang Pak Amat

MUKIM	KELUARAN	NAMA PENGHULU
<p>Padang Pak Amat</p> <p>Pada masa dahulu penggawa, seperti penghulu juga, adalah sebahagian dari hirarki politik tradisional, dan mereka di bawah naungan pembesar-pembesar dan/ atau sultan. Akan tetapi dengan perkembangan birokrasi, ia telah berubah menjadi sebahagian kecil dalam jentera pentadbiran kerajaan. Penggawa bertanggungjawab kepada pegawai daerah, dan melaluinya kepada kerajaan.</p>		

Sumber: Daerah Padang Pak Amat termasuk dalam kawasan pilihanraya Parlimen Pasir Puteh dan Dewan Undangan Negeri Pasir Puteh Bandar.

2.2 Sejarah Padang Pak Amat

Ahli Parlimennya ialah Wan Mohd Najib Wan Mohamad, manakala ahli Dewan Undangan Negeri Pula ialah Raja Mahmud Raja Mamat yang juga merupakan ahli EXCO kanan kerajaan negeri Kelantan. Kedua-duanya dari UMNO dan telah berkhidmat sejak tahun 1978. Penggawa daerah Padang Pak Amat sekarang ialah Haji Mohamad Hasan Ahmad.

Keluasan daerah Padang Pak Amat ialah 21 batu persegi meliputi tanah seluas 24,964 ekar. Pecahan keluasan bagi setiap mukim dan nama penghulu masing-masing mukim semasa kajian dijalankan adalah seperti di jadual 2.

Jadual 2

Keluasan Mukim Dalam Daerah Padang Pak Amat dan Nama Penghulu

MUKIM	KELUASAN	NAMA PENGHULU
Padang Pak Amat	2.58 km ² = 2,110 ekar	Abdullah b. Daud
Cherang Tuli	5.31 km ² = 1,027 ekar	Abd. Wahab Ibrahim
Panggong	16.42 km ² = 6,549 ekar	Bidin Mohamad
Wakaf	2.58 km ² = 1,045 ekar	Mohamad Jusoh
Merkang	2.09 km ² = 793 ekar	Jidi Deraman
Nara	4.83 km ² = 13,440 ekar	Shaari Abas

Sumber: Profail Daerah Padang Pak Amat.

7. Sebagaimana yang diceritakan oleh Mukim Abdullah Daud, Penghulu Mukim Cherang Tuli kepada pengkaji dalam bulan April 1985.

2.2 Sejarah Padang Pak Amat

2.3 Penduduk dan Penanaman

Berdasarkan kepada satu versi cerita lisan,⁷ nama Padang Pak Amat adalah campuran dari sifatnya sebagai satu kawasan penanaman padi dengan nama seorang tua yang merupakan di antara mereka yang terawal sekali mendiami kawasan berkenaan. 'Padang' ialah mukim Padang Pak Amat, iaitu seramai 2,103 orang dan adalah dimaksudkan sebagai satu kawasan yang luas, yang dijadikan penanaman padi dahulunya. 'Padang' ini masih kekal sehingga ke hari ini dan masih lagi merupakan kawasan penanaman padi bagi penduduk-penduduk setempat. Nama 'Pak Amat' pula adalah merujuk kepada nama orang tua itu.

Versi cerita lisan lain pula mengatakan bahawa nama itu adalah terbit dari nama Pak Amat itu sendiri yang memiliki tanah yang luas ketika itu. Oleh yang demikian, sebagai memudahkan sebutan orang kepada kawasan yang berkenaan, maka kekayaannya dari segi pemilikan tanah telah diabadikan dengan menamakan kawasan itu dengan namanya.

Dua cerita tadi sebenarnya tidak begitu bercanggah di antara satu sama lain. Nama daerah ini adalah berkait dengan nama seorang penduduk dan pemilikan yang luas ataupun keadaan tanah datar atau pamah yang luas.

7. Sebagaimana yang diceritakan oleh Encik Abdullah Daud, Penghulu Mukim Cherang Tuli kepada pengkaji dalam bulan April 1985.

2.3 Penduduk dan Penempatan

Mengikut bancian 1980, jumlah penduduk daerah ini secara keseluruhan ialah 8,610 orang dengan mengandungi sebanyak 1,721 buah rumah. Mukim yang paling ramai sekali penduduknya ialah mukim Padang Pak Amat, iaitu seramai 2,105 orang dan mengandungi 409 buah rumah. Perincian penduduk mengikut mukim dan kampung adalah seperti dalam jadual 3 di bawah.

Jadual 3: Jumlah Penduduk dan Rumah Dalam Daerah Padang Pak Amat.

MUKIM	KAMPONG	RUMAH	PENDUDUK
Padang Pak Amat	Padang Pak Amat	295 buah	1,496 orang
	Batu Sebutir	114 buah	609 orang
	<u>Jumlah</u>	<u>409 buah</u>	<u>2,105 orang</u>
Cherang Tuli	Cherang Tuli	57 buah	322 orang
	Wakaf Lanas	56 buah	284 orang
	Alor Pasir	8 buah	35 orang
	Seri Aman	32 buah	175 orang
	Wakaf Berangan	65 buah	335 orang
	Telaga Gayong	42 buah	212 orang
	<u>Jumlah</u>	<u>260 buah</u>	<u>1,363 orang</u>
<u>Jumlah</u>		<u>1,721 buah</u>	<u>8,610 orang</u>

MUKIM	KAMPONG	RUMAH	PENDUDUK
Panggong	Panggong	134 buah	644 orang
	Gong Serai	107 buah	517 orang
	<u>Jumlah</u>	<u>241 buah</u>	<u>1.161 orang</u>

Wakaf	Wakaf	154 buah	788 orang
	Sg. Kelong	91 buah	447 orang
	Hj. Su	59 buah	265 orang
	<u>Jumlah</u>	<u>304 buah</u>	<u>1.500 orang</u>
Merkang	Merkang	248 buah	1,149 orang
	<u>Jumlah</u>	<u>248 buah</u>	<u>1.149 orang</u>

Nara	Nara	139 buah	719 orang
	Guntong	72 buah	363 orang
	Hutan Jering	22 buah	119 orang
	Bukit Gedombak	22 buah	114 orang
	Gong Macam Manis	4 buah	17 orang
	<u>Jumlah</u>	<u>259 buah</u>	<u>1.337 orang</u>
JUMLAH		1,721 BUAH	8,610 ORANG

Kampung-kampung yang dikaji untuk kepentingan latihan ini ialah Kampung Padang Pak Amat (Mukim Padang Pak Amat) dan Kampung Cherang Tuli (Mukim Cherang Tuli). Sebagaimana yang terjelas dari jadual, Kampung Padang Pak Amat mempunyai penduduk yang paling ramai dalam mukimnya, manakala Kampung Cherang Tuli adalah kampung yang kedua ramai penduduknya dalam mukim Cherang Tuli.

MUKIM	JUMLAH MELAYU	CINA	SIAM	JUMLAH
Majoriti penduduk daerah ini terdiri dari orang Melayu. Tetapi daerah ini juga mempunyai penduduk Cina dan Siam. Penduduk-penduduk bukan Melayu ini hanya terdapat di dalam mukim				1,363
Padang Pak Amat dan Cherang Tuli. Mereka membentuk 1.5% daripada keseluruhan penduduk daerah tersebut. Analisis penduduk secara terperinci ditunjukkan dalam jadual 4.	1,026	1,079	2,105	2,093

Mengenai penempatan penduduk, ia adalah mengikut jalan-jalan utama dan kecil kerana boleh memudahkan perhubungan. Jika dilihat dari segi kawasan, kira-kira 80% daripada keseluruhan rumah di daerah ini terletak dalam kebun-kebun kecil getah dan berhampiran dengan kawasan penanaman padi. Ini adalah kerana daerah Padang Pak Amat mempunyai kawasan penanaman padi dan kebun-kebun kecil getah yang luas yang menjadi sumber pencarian kepada sebahagian daripada penduduk di daerah tersebut. Penempatan penduduk daerah Padang Pak Amat ini adalah lebih kurang sama	536	635	1,161	1,161
	251	739	1,500	1,500
	507	642	1,149	1,149
	638	694	1,332	1,332
JUMLAH	4,136	4,474	8,610	8,610

Sumber: Profil Daerah Padang Pak Amat.

dengan penempatan penduduk di Mukim Serdang yang terletak dalam jajahan Bachok, Kelantan. Penempatan penduduk di Mukim Serdang juga terletak dalam kawasan penanaman padi dan kebun-kebun kecil getah. Selain daripada JADUAL 4 di atas adalah perhubungan yang terpenting bagi daerah ini.

Analisis Penduduk Mengikut Jantina
Dan Keturunan

Jenis-jenis rumah yang terdapat di daerah Padang Pak

MUKIM	L	P	JUMLAH	MELAYU	CINA	SIAM	JUMLAH
Amat							
Cherang							
Tuli	668	695	1,363	1,245	57	61	1,363
Padang Pak							
Amat	1,026	1,079	2,105	2,093	12	-	2,105
Panggong	536	625	1,161	1,161	-	-	1,161
Wakaf	761	739	1,500	1,500	-	-	1,500
Merkang	507	642	1,149	1,149	-	-	1,149
Nara	638	694	1,332	1,332	-	-	1,332
JUMLAH	4,136	4,474	8,610	8,848	69	61	8,610

Sumber: Profail Daerah Padang Pak Amat.

2.4. Kemudahan Asas dan Perhubungan

dengan penempatan penduduk di Mukim Serdang yang terletak dalam jajahan Bachok, Kelantan.⁸ Penempatan penduduk di Mukim Serdang juga terletak dalam kawasan penanaman padi dan kebun-kebun kecil getah. Selain daripada itu, jalanraya adalah perhubungan yang terpenting bagi daerah itu.

Daerah Padang Pak Amat dan Cherang Tuli mempunyai sebuah pekan kecil yang mengandungi beberapa buah kedai runcit dan sebuah pasar ikan. Pekan kecil ini disebut orang sebagai 'Kedai Padang Pak Amat'.

Jenis-jenis rumah yang terdapat di daerah Padang Pak Amat ialah rumah papan, rumah-rumah tradisional dan lama, serta rumah batu. Di Kampong Padang Pak Amat dan Cherang Tuli terdapatnya penduduk yang mempunyai rumah jenis papan yang telah dibina kira-kira 20 tahun yang lalu. Terdapat juga beberapa orang penduduk di kedua-dua kampong itu yang memiliki rumah batu.

Daerah Padang Pak Amat pada keseluruhannya merupakan kawasan tanah pamah. Kerap kali bila tiba musim tengkujuh pada akhir tahun, beberapa bahagian di daerah ini ditenggelami air dan ini-lah yang sedang mengandungi dan melakikan anak-anak melalui kawasan meliputi beberapa buah kampong seperti Kampong Nara, Kampong Panggong dan Kampong Wakaf. Walau bagaimanapun, terdapat juga satu banjaran tanah tinggi yang berupa kawasan berbukit bukau di kawasan barat laut daerah ini. Di situlah terletaknya air terjun Jeram Pasu, iaitu satu kawasan perkelahan yang terkenal di Kelantan.

---

8. Suhaimi b. Junoh, Permainan Gasing Timah Uri Di Kelantan, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya 1984. Daerah ini dipilih sebagai perbandingan adalah kerana terletak dalam negeri yang sama dan juga merupakan kawasan pertanian.

9. Perangkaan yang didapati dari Klinik Bilik Padang Pak Amat.

2.4. Kemudahan Asas dan Perhubungan

Kampung Padang Pak Amat dan Kampung Cherang Tuli mempunyai banyak kemudahan asas. Beberapa buah agensi kerajaan juga terdapat di kedua-dua kampung itu. Kampung Padang Pak Amat sendiri mempunyai sebuah pekan kecil yang mengandungi beberapa buah kedai runcit dan sebuah pasar ikan. Pekan kecil ini disebut orang sebagai 'Kedai Padang Pak Amat'.

Kira-kira 60% daripada penduduk di daerah Padang Pak Amat mendapat bekalan elektrik. Sementara bagi penduduk-penduduk di Kampung Cherang Tuli dan Kampung Padang Pak Amat pula, kira-kira 80% daripada mereka mendapat kemudahan bekalan tersebut.

Klinik bidan kerajaan dan kompleks penggawa terdapat di Kampung Padang Pak Amat. Klinik bidan itu memberikan rawatan kepada ibu-ibu yang sedang mengandung dan melahirkan anak melalui lawatan ke rumah-rumah. Seramai 70% penduduk mendapat faedah daripada perkhidmatan kesihatan ini.⁹ Kompleks penggawa pula menjadi tempat untuk bermesyuarat serta berfungsi sebagai pejabat penggawa.

Di Kampung Padang Pak Amat terdapat sebuah sekolah agama, iaitu Sekolah Menengah Arab Khairiah yang mendapat separuh bantuan dari kerajaan. Sekolah ini mula-mula dibina pada tahun 1959 dan

---

9. Perangkaan yang didapati dari klinik bidan Padang Pak Amat.

bangunannya jenis kayu dan simen. Semasa kajian dijalankan, sekolah ini mempunyai 123 orang pelajar, 6 orang guru dan 8 bilik darjah. Syarat untuk belajar di sekolah ini ialah mesti tamat darjah enam terlebih dahulu.

Bab ini membincangkan konsep peluang hidup atau 'life chances' dan hubungannya dengan pelajaran, pekerjaan dan pendapatan seseorang. Kajian-kajian yang pernah dilakukan (sebagaimana iaitu Sekolah Kebangsaan Padang Pak Amat. Ia mula didirikan yang telah dinyatakan dalam bab I) dan hasilnya juga turut di muat dalam tahun 1940an dan sekarang ini mempunyai 17 orang guru, 419 orang murid dan 16 bilik darjah. Di kampung ini juga terdapat dimiliki oleh seseorang juga turut dibincangkan. Tujuan khusus beberapa buah agensi kerajaan seperti Lembaga Padi Dan Beras diberikan mengenai hubungan status dan kelas dengan pelajaran dan Negara (LPN), Lembaga Tembakau Negara (LTN) dan MARDI. Selain pekerjaan. Dalam bahagian akhir, turut dimuatkan mengenai pendidikan daripada kemudahan tadi, kedua-dua kampung itu juga mempunyai di Malaysia dan kemudahan pelajaran di Pasir Puteh secara sepintas wakil pos, balairaya, telefon awam, jalanraya dan masjid.

Secara kasar daerah Padang Pak Amat adalah satu daerah pertanian dan sebahagian besar daripada penduduknya adalah terdiri dari petani. Penduduknya adalah berbilang kaum, dengan Melayu sebagai penduduk majoriti. Dari segi lokasi, daerah ini senang dihubungi kerana berdekatan dengan bandar Pasir Puteh.

Taraf hidup penduduk adalah sederhana dan banyak kemudahan asas terdapat di daerah tersebut.

10. Ogburn V. And Mayer Niskoff, op cit., halaman 350-351.

KONSEP DAN PENDIDIKAN DI MALAYSIA

pekerjaan, pendapatan dan jumlah harta yang dimiliki oleh seseorang.

Pengenalan seseorang itu mempunyai jenis pekerjaan yang dikira baik, maka ada peluang besar baginya untuk mendapatkan pendapatan yang tinggi.

Bab ini membincangkan konsep peluang hidup atau 'life chances' dan hubungannya dengan pelajaran, pekerjaan dan pendapatan seseorang. Kajian-kajian yang pernah dilakukan (sebagaimana akan kita lihat). Sebagai contohnya, seorang yang berjawatan yang telah dinyatakan dalam bab I) dan hasilnya juga turut di muat-tinggi seperti pegawai-pegawai atau pegawai tinggi kerajaan. Faktor-faktor penentu kepada kedudukan status dan kelas yang sudah tentulah akan memperoleh pendapatan yang lebih lumayan dimiliki oleh seseorang juga turut dibincangkan. Tumpuan khusus jika dibandingkan dengan seorang penoreh getah yang hanya mempunyai diberikan mengenai hubungan status dan kelas dengan pelajaran dan nyai kebun getah seluas 2 okar sahaja. Pegawai-pegawai tinggi pekerjaan. Dalam bahagian akhir, turut dimuatkan mengenai pendidikan kerajaan, dalam beberapa tahun sahaja setelah berkhidmat, akan di Malaysia dan kemudahan pelajaran di Pasir Puteh secara sepintas menggunakan sebahagian daripada pendapatannya itu untuk membeli rumah, tanah atau kereta. Akan tetapi, lantaran pendapatan yang rendah dan tidak tetap pula, penoreh getah mungkin tidak berupaya

3.1 Konsep 'life Chances'
untuk menambahkan hartanya, ataupun terpaksa mengambil masa yang panjang untuk berbuat demikian.

William F. Ogburn dan Meyer Nimkoff dalam menghuraikan konsep 'life chances' telah mengatakan bahawa

Gerth dan Mills dalam membincangkan peluang hidup telah memberikan beberapa perkara yang terkandung di dalamnya. Katanya, '... members of particular class have more or less the same 'life chances', that is the some probablity of securing the good things of life such as freedom, a high standard of living, leisure, or what ever- things are highly valued in a given society'.¹⁰

---

10. Ogburn F. And Meyer Nimkoff, op cit., halaman 350-351.

Peluang hidup ini sebenarnya berhubung rapat dengan pekerjaan, pendapatan dan jumlah harta yang dimiliki oleh seseorang. Jika seseorang itu mempunyai jenis pekerjaan yang dikira baik, maka ada peluang besar baginya untuk mendapatkan pendapatan yang tinggi. Kesannya ialah ketua-ketua keluarga itu boleh mengumpulkan harta seperti rumah, tanah, saham, barang-barang kemas dan lain-lain. Sebagai contohnya, seorang yang berjawatan tinggi seperti pengarah syarikat atau pegawai tinggi kerajaan, sudah tentulah akan memperolehi pendapatan yang lebih lumayan jika dibandingkan dengan seorang penoreh getah yang hanya mempunyai kebun getah seluas 2 ekar sahaja. Pegawai-pegawai tinggi kerajaan, dalam beberapa tahun sahaja setelah berkhidmat, akan menggunakan sebahagian daripada pendapatannya itu untuk membeli rumah, tanah atau kereta. Akan tetapi, lantaran pendapatan yang rendah dan tidak tetap pula, penoreh getah mungkin tidak berupaya untuk menambahkan hartanya, ataupun terpaksa mengambil masa yang panjang untuk berbuat demikian.

Seorang anak pengayuh beca atau penjaja kecil yang Gerth dan Mills dalam membincangkan peluang hidup telah memberikan beberapa perkara yang terkandung di dalamnya. Katanya, peluang hidup merangkumi segala peluang bagi seseorang untuk hidup dalam keadaan yang sihat dan sejahtera. Bahkan, kalau sakit berpeluang pula untuk sembuh kembali dengan cepat, berpeluang untuk menjadi orang yang baik dan berpeluang untuk mendapatkan pelajaran dibantu.

sama ada di peringkat rendah atau tinggi, mengikut kemampuan dan kemahuan masing-masing.

Peluang hidup yang diperolehi oleh seseorang itu berkait rapat dengan kelas yang dicapainya. Anak-anak orang berada tidak menghadapi sebarang masalah dalam perbelanjaan persekolahan dan harian. Akan tetapi bagi anak seorang miskin bukan sahaja menghadapi masalah dalam keperluan harian, tetapi mungkin juga tidak menghadapi keupayaan untuk mempunyai kemudahan persekolahan yang secukupnya.

Pelajaran adalah penting bagi semua orang, bahkan pelajaran merupakan pelaburan jangka panjang yang tidak merugikan. Dengan mempunyai pelajaran tinggi, seseorang itu bukan sahaja akan dapat menyenangkan kehidupannya di masa depan, tetapi juga akan dapat membaiki peluang hidup keluarganya.

Seorang anak pengayuh beca atau penjaja kecil yang berpendidikan universiti akan mendapat gaji yang lumayan bila bekerja. Dengan pendapatannya itu, dia boleh mengumpul harta untuk kepentingannya sendiri dan membantu ahli keluarga. Adik beradiknya, kalau dibantu boleh pula belajar tanpa menghadapi sebarang masalah. Ayahnya yang 'kais pagi makan pagi, kais petang makan petang', pula boleh menambahkan modal perniagaan kalau dibantu.

Ahmad Mokhtar Selat (1970)¹¹ telah membuat satu kajian di Kampong Kuala Jemapoh, Ulu Muar, Kuala Pilah, Negeri Sembilan mengenai mobiliti dari segi pelajaran. Beliau mendapati bahawa 77.6% daripada keseluruhan anak petani hanya mendapat pendidikan di peringkat sekolah rendah sahaja. Adalah jelas bahawa anak-anak petani akan tetap kekal dalam kelas masing-masing. Oleh kerana gagal meneruskan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi, sama ada disebabkan oleh kegagalan dalam peperiksaan atau ketidakmampuan ibubapa menyediakan perbelanjaan persekolahan, maka mereka hanya berupaya meneruskan kerjaya ibubapa mereka juga, iaitu petani. Oleh yang demikian, mereka (anak-anak petani) tidak akan mengalami mobiliti sosial secara menegak melalui pelajaran.

Sebaliknya, Ahmad Mokhtar mendapati anak-anak kakitangan kerajaan atau pesara mampu belajar ke peringkat sekolah menengah dan universiti. Ini adalah disebabkan faktor kemampuan ibubapa mereka menyediakan keperluan-keperluan persekolahan dengan secukupnya, di samping kesedaran ibubapa tentang kepentingan pelajaran. Ahmad Mokhtar juga mendapati, anak-anak kakitangan kerajaan dapat menyambung pelajaran di sekolah swasta apabila gagal, tetapi tidak bagi anak-anak petani kerana faktor ekonomi dan sosial.

---

11. Ahmad Mokhtar Selat, op cit.

Laporan Kajian Keciciran Kementerian Pelajaran (1973), mengatakan bahawa kadar pendaftaran murid-murid untuk bersekolah selalunya dianggap dipengaruhi oleh kemewahan ibubapa. Semakin mewah ibubapa, maka semakin lamalah kanak-kanak dapat belajar di sekolah. Sebaliknya, semakin kurang mewah ibubapa, maka semakin besarlah kemungkinan kanak-kanak itu tercicir dari sekolah. Tegasnya, pendaftaran murid-murid ada dipengaruhi oleh perbezaan kedudukan kewangan ibubapa.

Mengikut laporan tersebut, pada peringkat sekolah rendah, di kalangan murid-murid yang dilahirkan pada tahun 1960, 99% daripada murid-murid yang bertaraf tinggi dan mewah berdaftar di sekolah berbanding dengan 71% murid-murid yang bertaraf rendah dan yang ibubapanya miskin, berdaftar di sekolah. Di kalangan yang kaya hanya 1% sahaja yang tercicir sementara di kalangan yang miskin pula 29% daripada mereka tercicir di peringkat sekolah rendah.

Yunidar Mohd. Zain (1971)¹² mengkaji peluang hidup hilang pelajar-pelajar kelas atas yang tercicir hanya 2%, keluarga-keluarga Melayu di sekitar daerah Majlis Bandaran Segamat, Johor. Beliau mendapati peluang hidup bagi penduduk di bandar itu, khasnya penduduk Melayu, bergantung

---

12. Yunidar Mohd. Zain, op cit.

kepada keadaan ekonomi mereka dan juga kemudahan-kemudahan yang tersedia di bandar itu. Oleh kerana keadaan ekonomi yang lemah, maka peluang bagi seorang yang miskin untuk mendapatkan kejayaan dalam pelajaran hanyalah bergantung kepada 'kebolehan dan kecenderungan diri sendiri'. Yunidzar mendapati bagi golongan yang berpendapatan kurang dari \$200 sebulan, peluang hidup bagi keluarga itu memang ada tetapi pada bahagian-bahagian tertentu sahaja, seperti kesihatan dan sukar untuk memperolehi mobiliti sosial menegak dari segi pelajaran.

dengan pelajaran anak-anak di Amerika Syarikat dan United Kingdom. Kurt B. Meyer (1967)¹³ berpendapat bahawa banyaknya keciciran berlaku adalah berpunca daripada keadaan ibubapa dan murid-murid yang serba miskin. Lantaran itu, banyak keperluan persekolahan anak-anak terpaksa diabaikan. Bagi Meyer, hubungan antara kemajuan dalam pelajaran murid-murid dengan kedudukan ekonomi ibubapa adalah satu perkara yang universal. Melalui kajiannya di New Haven, Amerika Syarikat pada tahun 1949, didapati bahawa anak-anak dalam lingkungan umur 16 dan 17 tahun, bilangan pelajar-pelajar kelas atasan yang tercicir hanya 2%, manakala keciciran di kalangan pelajar-pelajar kelas bawahan (miskin) pula ialah 45% membuat diskriminasi tentang markah,

---

13. Meyer, K.B., op cit.

Kajian Meyer di Amerika dalam tahun 1950an

menunjukkan bahwa anak-anak orang dari kelas kaya mempunyai kemungkinan berpeluang sepuluh kali ganda untuk mendapatkan tempat di universiti, walaupun mempunyai tingkat kecerdasan (I.Q) yang sama dengan anak-anak golongan bawahan yang ekonominya adalah lemah.

Ogburn dan Nimkoff telah menunjukkan adanya hubungan langsung di antara pelajaran dan pekerjaan bapa dengan pelajaran anak-anak di Amerika Syarikat dan United Kingdom. Mereka juga mendapati lepasan sekolah tinggi di antara tahun-tahun 1935 - 1950 di Minnesota, 67% daripada mereka adalah anak orang-orang yang pekerjaannya adalah iktisas atau separuh iktisas, manakala hanya 26% sahaja terdiri daripada anak-anak pekerja boroh atau tidak mahir.

Ogburn dan Nimkoff juga telah menunjukkan bahawa terdapatnya diskriminasi daripada pihak guru dan pentadbir sekolah terhadap murid-murid yang miskin. Kajian mereka di sebuah sekolah di Elans Town, Amerika Syarikat menunjukkan pihak berkuasa sekolah membuat diskriminasi tentang markah, tahap kelulusan, hadiah, disiplin dan peluang untuk menyertai kegiatan luar sekolah terhadap murid-murid, suatu keadaan yang disebabkan oleh tekanan dari ibubapa yang kaya.

3.2 Hubungan di antara Pelajaran dan Pekerjaan Dengan Kelas dan Status

penting dalam penentuan status, walaupun kemungkinan penentuan beberapa faktor adalah penting dalam menentukan status itu.

Ahli-ahli antropologi dan sosiologi selalunya membezakan antara kelas dan status. Kelas sering dihubungkan dengan faktor-faktor ekonomi seperti pemilikan punca-punca pengeluaran serta hubungan pengeluaran. Manakala status pula berhubungan dengan fungsi yang dikaitkan dengan penghormatan dan kedudukan pelajaran dihormati, kadang-kadang dengan cara yang melampau sosial ataupun 'Estimation of Honour'.

terhadap pelajaran dan pengetahuan di kalangan umum, akan tetapi

Seseorang ibubapa menghantar anaknya memasuki sekolah juga pengiktirafan terhadap bakat bahawa pelajaran adalah berkemungkinan antara lain, bertujuan agar anak-anaknya akan beroleh tahap pendidikan dan jenis pekerjaan yang baik, dan seiring dengan itu dapat pula memperbaiki status keluarga mereka. Syed Husin Ali, semasa menjalankan kajian di Kangkong, Kerdau dan Bagan, mengakui bahawa pelajaran dan pekerjaan adalah berkait rapat dengan penentuan status. Katanya,

Selanjutnya Syed Husin menegaskan bahawa guru-guru

"Ada banyak faktor yang menentukan status, dan di antara yang terpenting dalam ketiga-tiga kawasan yang dikaji ialah umur, sifat-sifat peribadi, peranan agama, pelajaran, pekerjaan dan kekayaan".

(Syed Husin Ali, 1982: 109).

ada pada mereka. Pegawai-pegawai kecil, terutamanya, mempunyai kuasa kerajaan di belakang mereka, dan ini menjadikan apa yang mereka lakukan sangat penting. Mereka juga mempunyai kuasa yang besar dalam menentukan status dan status yang lebih tinggi.

mereka kata atau lakukan itu agak berkesan sedikit, dan seterusnya memberikan status kepada mereka. Ini bermakna bahawa pelajaran dan pekerjaan adalah penting dalam penentuan status, walaupun kemungkinan penumpuan beberapa faktor adalah penting dalam menentukan status itu. Kesedaran kelas dan status menyebabkan jarang berlaku

mobiliti sosial menegak (vertical mobility). Kalau pun ada, itu Beliau juga mendapati bahawa pencapaian dalam pelajaran hanya dalam kes-kes yang agak istimewa, iaitu jika seseorang itu sama ada yang berbentuk agama atau sekular adalah dipandang tinggi, dan mereka yang mempunyai kelayakan tinggi dalam dan keahlian dalam sesuatu bidang. Kadangkala kuasa-kuasa asing pelajaran dihormati, kadang-kadang dengan cara yang melampau-tebih memberi kesan yang besar kepada masyarakat Melayu. Pengaruh lampau. Ini menunjukkan bahawa bukan sahaja wujudnya penghormatan terhadap pelajaran dan pengetahuan di kalangan umum, akan tetapi juga pengiktirafan terhadap hakikat bahawa pelajaran adalah mengubah struktur masyarakat Melayu tradisional. syarat penting untuk mendapatkan pekerjaan dan pendapatan yang baik. Dengan itu, mereka akan menikmati mobiliti sosial menegak Walaupun demikian, perubahan itu bukanlah bersifat sama ada dari segi status atau kelas, kerana dipandang tinggi menyalur ke arah nilai-nilai ekonomi baru yang mengabaikan tempat dan memiliki harta yang banyak, hasil dari pendapatannya yang nilai-nilai tradisi yang menjadi nilai-nilai dominan masyarakat, tinggi itu tadi.

telah melahirkan orang kaya (tuan-tuan tanah) dan golongan kelas menengah yang pada waktu dulu juga menjadi kelas bangsawan. Selanjutnya Syed Husin menegaskan bahawa guru-guru sekolah agama dan bukan agama (biasanya sekolah Melayu) adalah Golongan inilah juga yang mendapat peluang hidup lebih dihormati biasanya, bukan sahaja oleh sebab pekerjaan mereka tinggi dalam pendidikan, kebolehan atau pekerjaan. Namun demikian, tetapi juga kerana pengetahuan serta pelajaran yang dipercayai dengan perkembangan pendidikan dan ekonomi moden, mobiliti dalam ada pada mereka. Pegawai-pegawai kecil, termasuk kerani, mempunyai pelajaran dan pekerjaan semakin meluas. Dengan itu, ada juga kuasa kerajaan di belakang mereka, dan ini menjadikan apa yang daripada kalangan rakyat biasa yang dapat mencapai peluang itu. Dengan memiliki peluang hidup yang meluas, mereka mampu untuk menduduki kelas dan status yang lebih tinggi.

mereka kata atau lakukan itu agak berkesan sedikit, dan seterusnya memberikan status kepada mereka.

Kesedaran kelas dan status menyebabkan jarang berlaku mobiliti sosial menegak (vertical mobility). Kalau pun ada, itu hanya dalam kes-kes yang agak istimewa, iaitu jika seseorang itu memiliki sifat-sifat seperti keberanian, kebolehan luarbiasa dan keahlian dalam sesuatu bidang. Kedatangan kuasa-kuasa asing telah memberi kesan yang besar kepada masyarakat Melayu. Pengenalan unsur-unsur baru seperti sistem politik birokrasi dan sistem ekonomi moden, di samping sistem pendidikan formal, telah mengubah struktur masyarakat Melayu tradisional.

Walaupun demikian, perubahan itu bukanlah bersifat menyeluruh kerana nilai-nilai ekonomi baru yang mengambil tempat nilai-nilai tradisi yang menjadi nilaian dominan masyarakat, telah melahirkan orang kaya (tuan-tuan tanah) dan golongan kelas menengah yang pada waktu dulu juga menjadi kelas bangsawan.

Golongan inilah juga yang mendapat peluang hidup lebih tinggi dalam pendidikan, kebolehan atau pekerjaan. Namun demikian, dengan perkembangan pendidikan dan ekonomi moden, mobiliti dalam pelajaran dan pekerjaan semakin meluas. Dengan itu, ada juga daripada kalangan rakyat biasa yang dapat mencapai peluang itu. Dengan memiliki peluang hidup yang meluas, mereka mampu untuk menduduki kelas dan status yang lebih tinggi.

3.3 Pendidikan di Malaysia

Pelajar-pelajar ini tidak berpeluang belajar di sekolah bantuan penuh kerajaan kerana sebab-sebab tersebut.

Sistem pendidikan di Malaysia sekarang ini mempunyai Sekolah-sekolah iaitu Sekolah Asasi, Institut Asas Malaysia beberapa aliran dan peringkat. Aliran-alirannya ialah sastera, sains, teknik dan perdagangan. Peringkat-peringkat tersebut pula ialah peringkat rendah (enam tahun), peringkat menengah rendah (tiga tahun), peringkat menengah atas (dua tahun) dan peringkat tingkatan enam (dua tahun). Peringkat tingkatan enam diikuti dengan peringkat pendidikan tinggi yang terdiri daripada dua jenis institusi iaitu maktab dan universiti.

Selain daripada itu, pelajar-pelajar juga dikenakan yuran pendidikan dan yuran tahunan sebanyak \$20.00 bagi satu tahun.

Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran Kebangsaan 1980 memperakukan bahawa sebelum seseorang murid itu melangkah ke peringkat yang lebih tinggi, maka terlebih dahulu hendaklah belajar dan lulus di peringkat yang sebelumnya.

menengah juga terdapat, iaitu Sekolah Menengah Arab Khairiah, Di Pasir Puteh, Kelantan terdapat lebih kurang 45 buah sekolah rendah yang menyediakan pelajaran rendah untuk kanak-kanak berumur di antara 7 hingga 12 tahun (darjah satu hingga enam).

Sekolah menengah aliran biasa (sains atau sastera) pula sebanyak tujuh buah, dengan satu daripadanya hanya menyediakan pelajaran di peringkat menengah rendah. Di bandar Pasir Puteh, terdapat sebuah sekolah agama, iaitu Sekolah Menengah Arab Saniah (tingkatan 1 - 5) dan 3 buah sekolah swasta yang menyediakan kursus-kursus pelajaran kepada pelajar yang gagal atau kurang cemerlang dalam

peperiksaan. Pelajar-pelajar ini tidak berpeluang belajar di sekolah bantuan penuh kerajaan kerana sebab-sebab tersebut. Sekolah-sekolah itu ialah Sekolah Adabi, Institut Azam Malaysia dan Institut Ikhwan. Pelajar-pelajar dikenakan bayaran seperti

4.1 Pendahuluan

yang berikut:

tingkatan 3 - \$15.00 sebulan

tingkatan 4 - \$20.00 sebulan

tingkatan 5 - \$22.00 sebulan

tingkatan 6 - \$32.00 sebulan.

Selain daripada itu, pelajar-pelajar juga dikenakan yuran pendaftaran (jumlah) pendapatan yang diperolehnya. taran dan yuran tahunan sebanyak \$20.00 bagi satu tahun.

4.2. Bilangan Ketua Keluarga Dan Daur

Di daerah Padang Pak Amat, terdapat 3 buah sekolah

rendah iaitu Sekolah Kebangsaan Padang Pak Amat, Sekolah Kebangsaan Panggong dan Sekolah Kebangsaan Nara. Sekolah Arab peringkat menengah juga terdapat, iaitu Sekolah Menengah Arab Khairiah, orang. Mereka terdiri dari 40 orang lelaki dan 2 orang perempuan Padang Pak Amat.

dan kesemuanya adalah berbangsa Melayu. Mengikut kebiasaan

aturan dan adat orang Melayu, ketua keluarga adalah terdiri

Adalah jelas bahawa di jajahan Pasir Puteh, terdapat daripada orang lelaki. Walau bagaimanapun, 2 orang ketua keluarga banyak sekolah sama ada sekolah rendah atau menengah, di samping itu terdiri daripada kaum perempuan adalah kerana kematian suami. sekolah Arab.

Oleh itu merelakan yang mengambilalih peranan sebagai ketua

keluarga. Umur dan bilangan ketua keluarga pada tiap-tiap tahap

usia adalah sebagaimana yang berikut.

BAB IV

LATARBELAKANG PEKERJAAN, PENDAPATAN

DAN TAHAP PENDIDIKAN KETUA KELUARGA

Bilangan Responden Pada Tahap Umur Tertentu

4.1 Pendahuluan

Bab ini meninjau mengenai jenis-jenis pekerjaan utama yang didapati, pendapatan dan pendidikan yang dicapai oleh ketua-ketua keluarga. Tujuannya ialah untuk melihat adakah tahap pendidikan seseorang itu boleh mempengaruhi tingkat (jumlah) pendapatan yang diperolehinya.

4.2. Bilangan Ketua Keluarga Dan Umur

Sebagaimana yang disebut terdahulu daripada ini, bilangan ketua keluarga yang telah dikaji ialah seramai 50 orang. Mereka terdiri dari 48 orang lelaki dan 2 orang perempuan dan kesemuanya adalah berbangsa Melayu. Mengikut kebiasaan aturan dan adat orang Melayu, ketua keluarga adalah terdiri daripada orang lelaki. Walau bagaimanapun, 2 orang ketua keluarga itu terdiri daripada kaum perempuan adalah kerana kematian suami. Oleh itu merekalah yang mengambilalih peranan sebagai ketua keluarga. Umur dan bilangan ketua keluarga pada tiap-tiap tahap usia adalah sebagaimana yang berikut.

dalam lingkungan umur 31 - 50 tahun. Tidak ada responden yang

JADUAL 5

Bilangan Responden Pada Tahap Umur Tertentu

TAHAP UMUR	BILANGAN	PERATUS (%)
20 - 30 tahun	3 orang	6
31 - 40 tahun	15 orang	30
41 - 50 tahun	18 orang	36
51 - 60 tahun	6 orang	12
61 - 70 tahun	4 orang	8
Lebih 70 tahun	4 orang	8
JUMLAH	50 orang	100

Ketua keluarga yang termuda sekali berusia 25 tahun manakala yang tertua pula ialah 84 tahun. Dari jadual 5, didapati kumpulan ketua keluarga adalah paling ramai pada tahap umur 41 - 50 tahun (18 orang atau 36%), manakala yang paling sedikit pula adalah pada tahap 20 - 30 tahun (3 orang atau 6%). Jika diteliti, 66% daripada ketua keluarga adalah dalam lingkungan umur 31 - 50 tahun. Tidak ada responden yang

dikaji selidik di bawah umur 20 tahun adalah kerana mereka yang terlibat adalah hanya ketua keluarga dan ini bermakna mereka yang telah berkahwin.

4.3 Jenis-Jenis Pekerjaan

Berdasarkan pekerjaan utama, ketua-ketua keluarga dapat diklasifikasikan kepada 3 kumpulan, iaitu

- i) pekerja makan gaji (sama ada sektor kerajaan atau swasta)
- ii) pekerja sendiri (petani atau peniaga)
- iii) mereka yang sudah tidak bekerja (kerana tua dan semuanya adalah bekas petani).

1) Pekerja bergaji

Mereka yang bekerja dengan jabatan atau agensi kerajaan mendapat gaji bulanan berdasarkan kepada bidang pekerjaan dan kelayakan masing-masing. Pekerja bergaji yang berkhidmat dengan syarikat swasta atau majikan perseorangan pula ada yang mendapat gaji bulanan dan ada yang gajinya dikira berdasarkan jumlah hari bekerja dalam sebulan.

ii) Pekerja sendiri

Mereka yang digolongkan dalam kumpulan ini ialah petani (penanam padi, penoreh dan peneroka) dan peniaga (berniaga

kayu, berkedai runcit dan peraih makanan) sebagai pekerjaan utamanya. Syed Husin Ali (1964)¹⁴ mendefinisikan petani itu sebagai

JENIS KERJA	BILANGAN	PERATUS
A. MAKAN GAJI		
"everybody who works on land..... irrespective of wether he taps rubber or collects coconut, and wether he works on his own land or somebody else's"	6	
3. Boroh	9	18
4. Pembantu Penyelidik	1	2

Oleh yang demikian, pendapatan yang diperolehi oleh petani ialah berdasarkan kepada hasil-hasil pertanian yang dihasilkannya. Bagi peniaga pula, mereka menggunakan modal sendiri dan pendapatan yang diperolehi adalah bergantung kepada daya usaha mereka sendiri juga.

1. Penanam Padi	10	20
2. Penarah Getah	5	10
3. Penaroja	1	2
iii) Tidak bekerja		
Ketua keluarga yang telah tua dan tidak berkemampuan.		
Ada di antara mereka yang mendapat bantuan dari anak-anak.		
Jumlah	24	48

Jenis-jenis kerja dan bilangan responden adalah sebagaimana dalam jadual 6. Kumpulan ketua keluarga yang paling ramai ialah kategori bekerja sendiri iaitu 24 orang (48%), diikuti oleh makan gaji 21 orang (42%) dan ketua keluarga yang tidak bekerja 5 orang (10%).

14. Syed Husin Ali, Social Stratification In Kampong Bagan, Malaysia Branch, Royal Asiatic Society, Malaya Printers Ltd., Singapore, 1964, halaman 66.

JADUAL 6

Jenis-Jenis Kerja Dan Bilangan Responden

JENIS KERJA	BILANGAN	PERATUS
A. MAKAN GAJI		
1. Guru	3	6
2. Kerani	2	4
3. Boroh	9	18
4. Pembantu Penyelidik	1	2
5. Jurujual/ Penyelia		
Jualan	2	4
6. Drebar	3	6
7. Foreman	1	2
JUMLAH	21	42
B. BEKERJA SENDIRI		
1. Penanam Padi	10	20
2. Penoreh Getah	5	10
3. Peneroka	1	2
4. Berniaga	7	14
5. Bomoh	1	2
JUMLAH	24	48
C. TIDAK BEKERJA		
1. Bekas Petani	5	10
JUMLAH	5	10

Angka **JUMLAH KESELURUHAN** 50 di antara 100 -

\$400 sebulan, iaitu seramai 24 orang (48%), manakala yang paling kurang pula ialah dalam kelas pendapatan \$601 - \$800 sebulan, iaitu seorang (2%). Purata pendapatan keseluruhan bagi setiap ketua keluarga pula ialah \$351.30 sebulan.

4.4. Pendapatan

Pendapatan keseluruhan ketua keluarga dapat dilihat dalam jadual 7.

JADUAL 7

Bilangan Responden Mengikut Kelas Pendapatan

KELAS PENDAPATAN (\$ SEBULAN)	BILANGAN RESPONDEN	PERATUS (%)
Bawah 200	14	28
201 - 400	24	48
401 - 600	6	12
601 - 800	1	2
801 - 1000	2	4
Lebih 1000	3	6
JUMLAH	50	100

Angkerap bagi kelas pendapatan ialah di antara \$201 - \$400 sebulan, iaitu seramai 24 orang (48%), manakala yang paling kurang pula ialah dalam kelas pendapatan \$601 - \$800 sebulan, iaitu seorang (2%). Purata pendapatan keseluruhan bagi setiap ketua keluarga pula ialah \$381.30sen sebulan.

4.4.1 Pendapatan Mengikut Jenis Pekerjaan

mereka ialah di antara \$201 - \$400 iaitu seramai 11 orang (52.3%), sementara Jadual 8 memaparkan hubungan di antara kumpulan pekerjaan dengan jumlah pendapatan yang diperolehi oleh ketua-ketua keluarga berkenaan dalam sebulan.

Jika dibandingkan di antara pekerja bergaji dan pekerja sendiri, pekerja sendiri yang tinggi peratusnya bagi kelas pendapatan. **JADUAL 8** JENIS PEKERJAAN DAN PENDAPATAN SEBULAN

Pendapatan Pekerjaan	Bawah \$200	\$201- \$400	\$401- \$600	\$601- \$800	\$801- \$1000	Lebih \$1000	Jumlah
BERGAJI	2 (9.5%)	11 (52.3%)	3 (14.3%)	1 (4.8%)	1 (4.8%)	3 (14.3%)	21 (100%)
SENDIRI	9 (37.5%)	12 (50%)	2 (8.3%)	-	1 (4.2%)	-	24 (100%)
TAK KERJA	4 (80%)	1 (20%)	-	-	-	-	5 (100%)
JUMLAH	15 (30%)	24 (48%)	5 (10%)	1 (2%)	2 (4%)	3 (6%)	50 (100%)

Ketua keluarga yang tidak bekerja adalah paling tinggi peratus (80%) yang mempunyai pendapatan di bawah \$200 sebulan. Ini adalah kerana mereka tidak banyak mempunyai sumber pendapatan. Mereka juga tidak tetap, bergantung kepada faktor pasaran dan permintaan.

Bagi pekerja bergaji, angkerap kelas pendapatan bagi mereka ialah di antara \$201 - \$400 iaitu seramai 11 orang (52.3%), sementara bagi pekerja sendiri pula ialah dalam kelas pendapatan yang sama, iaitu seramai 12 orang (50%).

Jika dibandingkan di antara pekerja bergaji dan pekerja sendiri, pekerja sendirilah yang tinggi peratusnya bagi kelas pendapatan di bawah \$200 sebulan. Tidak ada pekerja sendiri yang berpendapatan lebih dari \$1000, manakala 14.3% daripada pekerja bergaji beroleh pendapatan dalam kelas itu dan mereka adalah guru-guru.

Sebahagian besar dari mereka yang bekerja sendiri adalah terdiri daripada petani. Mereka memperoleh pendapatan yang rendah, bergantung kepada jumlah hasil-hasil pengeluaran dalam satu tempoh jangkamasa tertentu seperti bulan atau tahun. Jika hasil itu melebihi daripada keperluan isirumah, maka dapatlah dijual dan jika tidak, maka kuranglah pendapatan mereka. Tegasnya, pendapatan golongan ini adalah tidak menentu, bergantung kepada faktor-faktor cuaca, harga pasaran, jumlah hasil dan keupayaan mengatasi kos pengeluaran.

Mereka yang berniaga pula adalah secara kecil-kecilan seperti menjual kayu, berkedai runcit dan menjual kuih. Pendapatan mereka juga tidak tetap, bergantung kepada faktor pasaran dan permintaan.

Bagi pekerja bergaji, mereka memperoleh pendapatan yang lebih lumayan dan tetap pula. Oleh itu 38.2% daripada mereka mendapat pendapatan lebih daripada \$400 sebulan. Pekerja bergaji juga akan mendapat kenaikan tanggaji biasanya setahun sekali, dan kadarnya adalah mengikut kelulusan, jenis pekerjaan dan pengalaman masing-masing. akan diuji pula di Kempong Cherang Tuli dan Kempong Padang Pak Amat.

4.5. Pendidikan Ketua Keluarga Dan Isteri

Hamidah Yahya (1973)¹⁴ mengatakan bahawa satu hal yang jelas Ketua keluarga dan isterinya adalah merupakan mereka yang paling rapat dan mempunyai hubungan secara langsung dengan anak-anak. Apakah terdapatnya pertalian di antara taraf pendidikan mereka dengan pencapaian pendidikan di kalangan anak-anak? Apakah semestinya, jika tahap pendidikan yang dicapai oleh ibubapa itu rendah, maka pelajaran generasi mereka juga sedemikian? Betulkah kalau ibubapa tidak mendapat pendidikan, maka anak-anak juga akan mengalami nasib yang sama? pada zaman sekarang.

Abdul Rahman Salim (1975)¹⁵ mendapati bahawa "pencapaian tinggi keseluruhan contohan (Melayu dan Cina) bergantung kepada pelajaran ibubapa mereka". Beliau telah melakukan kajian mengenai faktor-faktor pencapaian tinggi di dalam bidang pelajaran di Pengarang, Johor. Kajian Abdul Rahman menunjukkan bahawa pendidikan yang telah dicapai oleh ibubapa

---

15. Abdul Rahman Salim, Satu Kajian Empirika Mengenai Faktor-Faktor Pencapaian Tinggi Di Dalam Bidang Pelajaran (Di Pengarang, Johor), Latihan Ilmiah Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, 1975, halaman 53.

telah menentukan tahap pencapaian pendidikan di kalangan anak-anak. Jika ibubapa pernah mendapat pendidikan formal dan berkelulusan, makin besarlah peluang hidup anak-anaknya dalam bidang pelajaran. Sebaliknya, anak-anak kepada ibubapa yang kurang berkelulusan, mereka sering terkandas dalam pelajaran. Kesimpulan yang dibuat oleh beliau itu akan diuji pula di Kampong Cherang Tuli dan Kampong Padang Pak Amat.

Hamidah Yahya (1973)¹⁶ mengatakan bahawa satu hal yang jelas didapati di kalangan anak-anak pada masa itu di Arau, Perlis ialah mereka yang mendapat pelajaran hingga ke peringkat yang tinggi adalah merupakan anak-anak kepada ibubapa yang pernah bersekolah pada masa lalu. Walau bagaimanapun, terdapat sebahagian kecil anak-anak kepada ibubapa yang buta huruf yang dapat melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi. Hamidah membuat kesimpulan bahawa ini adalah disebabkan perkembangan pelajaran dan pemikiran pada zaman sekarang.

Jadual 9 adalah menunjukkan tahap pelajaran yang dicapai oleh ketua-ketua keluarga. Kesemua mereka yang tidak bekerja tidak pernah bersekolah. Pekerja sendiri lebih tinggi

---

16. Hamidah Yahya, Perubahan Sosial Komuniti Arau, Latihan Ilmiah Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, 1973.

Tahap Pelajaran Ketua Keluarga Mengikut Jenis Pekerjaan

4.6. Pendidikan Toleransi

PEKERJAAN	PENDIDIKAN KETUA KELUARGA						JUMLAH	
	TB	SR	SMR	SMA	T6	M/U		
PEKERJA BERGAJI	7 (33.3%)	6 (28.6%)	1 (4.8%)	4 (19%)	-	3 (14.3%)	21 (100%)	
PEKERJA SENDIRI	9 (37.5%)	13 (54.2%)	1 (4.1%)	-	1 (4.1%)	-	24 (100%)	
TIDAK BEKERJA	5 (100%)	-	-	-	-	-	5 (100%)	
JUMLAH	21 (42%)	19 (38%)	2 (4%)	4 (8%)	1 (2%)	3 (6%)	50 (100%)	
Petunjuk:	TB	- Tak bersekolah					(4.3%)	(100%)
	SR	- Sekolah rendah					(100%)	(100%)
	SMA	- Sekolah menengah atas					(19%)	(47)
	T6	- Tingkatan enam					(2.1%)	(100%)
	M/U	- Maktab atau Universiti						

Daripada keseluruhan ketua keluarga, sebahagian besar daripada mereka tidak bersekolah (21 orang atau 42%). Hanya 10 orang (20%) daripada mereka mendapat pendidikan di peringkat sekolah menengah rendah ke atas. Ini menunjukkan bahawa tidaklah ramai mereka yang mendapat pendidikan di peringkat menengah dan pengajian tinggi. Keadaan ini adalah kerana pada zaman sebelum merdeka, kemudahan pelajaran tidaklah begitu meluas di negara kita. Tambahan pula, pelajaran tidaklah dipandang sebagai keperluan yang amat mustahak pada waktu itu (Cheesman H.R., 1948). Kadang-kadang, adanya perasaan syak wasangka terhadap pelajaran sekular.

4.6. Pendidikan Isteri

JADUAL 10

Pendidikan Isteri Ketua Keluarga

TAHAP PENDIDIKAN

ISTERI	TB	SR	SMR	SMA	T6	JUMLAH
PEKERJA BERGAJI	1 (4.8%)	10 (47.6%)	6 (28.5%)	3 (14.3%)	1 (4.8%)	21 (100%)
PEKERJA SENDIRI	5 (21.7%)	15 (65.2%)	2 (8.7%)	1 (4.3%)	-	23 (100%)
TAK BEKERJA	3 (100%)	-	-	-	-	3 (100%)
JUMLAH	9 (19%)	25 (53.1%)	8 (17.1%)	4 (8.5%)	1 (2.1%)	47 (100%)

Petunjuk: TB - Tak bersekolah
 SR - Sekolah rendah
 SMR - Sekolah menengah rendah
 SMA - Sekolah menengah atas
 T6 - Tingkatan enam

- Tiada berpendidikan maktab atau universiti
- Janda seramai 2 orang, seorang tidak bekerja dan seorang pekerja sendiri, manakala duda seorang dan tidak bekerja. Kesemua mereka dimasukkan dalam golongan ketua keluarga.

Dari jadual 10, angkerap isteri pekerja bergaji (47.6%) dan isteri pekerja sendiri (65.2%) berpendidikan di peringkat sekolah rendah. Kesemua isteri mereka yang tidak bekerja tidak pernah bersekolah.

Jika dibandingkan di antara jadual 9 dan jadual 10, kelihatan bahawa isteri-isteri ketua keluarga lebih ramai mendapat pendidikan dan lebih tinggi tahapnya dari suami mereka. Sebagai contohnya, 42% ketua keluarga tidak bersekolah, sedangkan di kalangan isteri hanya 19% sahaja. Hanya 38% daripada suami yang belajar sehingga sekolah rendah, berbanding dengan 53.1% di kalangan isteri. Aliran ini (isteri-isteri lebih tinggi peratus persekolahannya dari suami) kerana pada keseluruhannya isteri lebih muda dari suami mereka. Oleh itu, kemudahan pelajaran lebih banyak terdapat ketika isteri mereka berada dalam usia persekolahan. Sedangkan pada waktu yang sama, usia suami telah melewati usia persekolahan.

JADUAL 11: Hubungan Di antara Tahap Pendidikan Dan Pendapatan Ketua Keluarga

Tahap Pendidikan	Pendapatan (Ringgit Sebulan)										
	Bawah 100	101- 200	201- 300	301- 400	401- 500	501- 600	601- 700	701- 800	801- 900	901- 1000	Lebih 1000
Tidak bersekolah	4 29%	3 21%	4 29%	1 7%	2 14%	-	-	-	-	-	-
Sekolah rendah	-	6 26%	7 30%	5 22%	3 14%	1 4%	-	-	-	1 4%	-
Sekolah menengah rendah	-	-	2 40%	2 40%	-	1 20%	-	-	-	-	-
Sekolah menengah atas	-	-	-	1 25%	-	1 25%	1 25%	-	1 25%	-	-
Tingkatan enam	-	-	-	1 100%	-	-	-	-	-	-	-
Maktab dan universiti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 100%

4.7 Hubungan Di antara Pendidikan Ketua Keluarga Dengan Pendapatan

lebih tinggi tahap pendidikannya daripada mereka yang bekerja sendiri atau tidak bekerja lagi. Oleh yang demikian,

Jadual 11 menunjukkan hubungan di antara taraf adunya pembuktian bahawa mereka yang berkelulusan dapat pendidikan ketua-ketua keluarga dengan pendapatan yang diperolehi dalam sebulan. 79% daripada ketua keluarga yang tidak berkelulusan. Mereka yang tidak bersekolah hanya layak bersekolah mempunyai pendapatan di bawah \$300 sebulan. Mereka yang mendapat pendidikan di peringkat sekolah rendah pula, 78% daripada mereka berpendapatan di antara \$101 - \$400 sebulan. 80% ketua keluarga yang berpendidikan sekolah menengah berpendapatan di antara \$201 - \$400 sebulan. Ketua keluarga yang berpendidikan sekolah menengah atas pula memperoleh pendapatan di antara \$300 - \$900, manakala mereka yang berkelulusan maktab atau universiti lebih dari \$1000 sebulan. pula tidak sama, sebagaimana dalam jadual 9. Misalnya, mereka Kecenderungan seperti di atas menunjukkan bahawa yang berkelulusan sekolah rendah lebih ramai dari mereka yang semakin tinggi tahap pendidikan seseorang, maka semakin tinggi-berkelulusan maktab dan universiti. lah pula pendapatan yang bakal diperolehinya. Dengan kelulusan akademik yang ada, mereka boleh menggunakan pengetahuan itu untuk mendapatkan pekerjaan yang baik, dan mendapat gaji atau upah yang lebih. Sebagaimana yang ditunjukkan oleh jadual 8, kumpulan pekerja makan gajilah yang lebih tinggi peratusnya mendapat gaji yang lebih baik

Jadual 9 pula membuktikan bahawa pekerja bergaji lebih tinggi tahap pendidikannya daripada mereka yang bekerja sendiri atau tidak bekerja lagi. Oleh yang demikian, adanya pembuktian bahawa mereka yang berkelulusan dapat kerja dan gaji yang lebih baik daripada mereka yang kurang berkelulusan. Mereka yang tidak bersekolah hanya layak menjadi petani atau peniaga kecil yang rendah pendapatannya. Orang yang berkelulusan tingkatan lima ke atas dapat menjadi guru atau pegawai, dan sudah tentu pendapatan mereka lebih baik dari pendapatan petani.

Perlu ditegaskan bahawa hubungan ini tidak mengambilkira beberapa faktor lain seperti umur, jenis-jenis sektor dan bilangan setiap ketua keluarga pada tahap pendidikan pula tidak sama, sebagaimana dalam jadual 9. Misalnya, mereka yang berkelulusan sekolah rendah lebih ramai dari mereka yang berkelulusan maktab dan universiti.

Apa yang dimaksudkan BAB V sebagai sikap ialah pandangan ibubapa tentang PERSEKOLAHAN DAN PEKERJAAN mereka, serta kesanggupannya ANAK SERTA SIKAP IBUBAPA dalam keperluan persekolahan, berdasarkan kepada kemampuan masing-masing. Menyentuh 17 mengenai dalam pelajaran, Cheeseman H.R. 17 mengatakan bahawa

Kejayaan dan kegagalan anak-anak dalam pelajaran tidaklah hanya bergantung kepada keupayaan mereka semata-mata. Banyak sebab yang boleh diutarakan tentang persoalan ini, tetapi salah satu faktor yang tidak kurang pentingnya ialah sikap ibubapa terhadap pelajaran anak-anak. Tegasnya, sikap yang ditunjukkan oleh ibubapa boleh mempengaruhi pelajaran anak-anak, sama ada untuk terus maju atau sebaliknya. Mengulas pendapat Cheeseman itu, Awang Had Salleh

(1980)¹⁸ mencatatkan bahawa apa yang penting diperhatikan ialah sejauhmanakah orang-orang Melayu telah bersedia untuk anak adalah satu perkara yang penting dan perlu diberi perhatian yang utama, akan mengambil inisiatif yang tertentu untuk membantu anak-anak dalam pelajaran mengikut kemampuan masing-masing. Sebaliknya, jika seseorang ibubapa memandang pelajaran sebagai satu perkara yang kurang atau tidak penting dan patut dikemudikan dari lain-lain perkara, kemungkinan besar anak-anaknya akan hanya dapat belajar di peringkat yang rendah atau terus meninggalkan alam persekolahan mereka.

Apa yang dimaksudkan sebagai sikap ialah pandangan ibubapa tentang masa depan pelajaran dan kerjaya anak, serta kesanggupannya untuk menyediakan keperluan-keperluan persekolahan, berdasarkan kepada kemampuan masing-masing. Menyentuh sikap orang Melayu dalam pelajaran, Cheeseman H.R.¹⁷ mengatakan bahawa

"Terdapat kesulitan yang amat besar... untuk mendapatkan orang-orang Melayu yang menghantarkan anak-anak lelaki mereka ke sekolah-sekolah. Kerana orang-orang Melayu pada permulaannya, seperti juga dengan nenek moyang kita, menentang pelajaran. Mereka khuatir ianya akan menyebabkan anak-anak lelaki mereka itu menjadi goyang dan mereka tidak mahu kehilangan perkhidmatan mereka itu untuk menolong kerja-kerjanya di rumah".

Mengulas pendapat Cheeseman itu, Awang Had Salleh (1980)¹⁸ mengatakan bahawa apa yang penting diperhatikan ialah sejauhmanakah orang-orang Melayu telah bersedia untuk mengubah sikapnya yang lapuk itu. Katanya,

"Oleh itu sikap orang-orang Melayu yang begitu terhadap pendidikan dalam bentuk yang baharu itu bukanlah satu hal yang luar biasa atau istimewa. Dari menempelakkan mereka kerana bersikap demikian, perhatian kita sepatutnya kita arahkan untuk melihat secepat manakah mereka mengubah sikap mereka untuk menerima keadaan yang baharu itu.

---

17. Cheeseman H.R., dipetik dari buku Awang Had Salleh, Pelajaran dan Perguruan Melayu di Malaya Zaman British, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur, 1980 halaman 16.

18. *ibid.*

5.2. Anak-Anak Yang Masih Bersekolah

Winstedt sendiri pernah melaporkan bahawa pada mulanya orang-orang Melayu tidak berminat, cemburukan kehilangan tenaga anak-anak mereka dan menaruh perasaan syak wasangka terhadap pelajaran sekular. Walau bagaimanapun, mengikut Laporan Tahunan Mengenai Pelajaran 1953, sikap ini telah berubah pada akhir Perang Dunia Pertama, tidak ada kesulitan untuk mendapatkan ibubapa yang mahu menghantarkan anak-anaknya ke sekolah. Pendapat yang diutarakan oleh Cheeseaman dan Winstedt adalah berpandukan kepada zaman penjajah. Akan tetapi selepas mencapai kemerdekaan, sikap orang-orang Melayu terhadap pelajaran telah banyak berubah.

Hamidah Yahya¹⁹ mendapati terdapatnya perubahan sikap terhadap pelajaran di kalangan ibubapa Melayu. Katanya,

"Dari butir-butir yang dikumpulkan, didapati ibubapa komuniti ini mempunyai kesedaran tentang persekolahan anak-anak mereka. Ibubapa ini sangat mementingkan pelajaran anak-anak dan kebanyakan mereka begitu mengharap-kan agar anak-anak mereka berjaya melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi".

yang sedang bersekolah dalam setiap rumah tangga.

19. Hamidah Yahya, op cit., halaman 53 - 54.

5.2. Anak-Anak Yang Masih Bersekolah

pelajar pada setiap tahap pendidikan sebagaimana yang tergambar dalam jadual 12. Dalam

tinjauan pengkaji di Kem. JADUAL 12 Lang Tali dan Kampong Padang

Pak Amat, BILANGAN ANAK-ANAK YANG MASIH BERSEKOLAH anak-anak yang

berusia 7 hingga 12 tahun tidak bersekolah. Kanak-kanak dalam

usia ini sedang menuntut di sekolah rendah. Ini menunjukkan

bahawa pada masa sekarang, tidak ada kekosongan anak-anak

pelajaran di peringkat awal tanpa mengira jenis pekerjaan dan

keluarga.

PEKERJAAN BAPA	SR	SMR	SMA	T6	M/U	JUMLAH
MAKAN GAJI	21	8	8	1	4	42
KERJA SENDIRI	22	14	9	4	4	53
TIDAK BEKERJA	2	-	1	-	-	3
JUMLAH	45	22	18	5	8	98

5.3. 5.3.1. Tahap Pendidikan

Petunjuk: SR - Sekolah rendah
SMR - Sekolah menengah rendah
SMA - Sekolah menengah atas
T6 - Tingkatan enam
M/U - Maktab atau universiti

KERJA BAPA TAHAP PENDIDIKAN JUMLAH

Kumpulan pekerja sendiri mempunyai paling ramai anak, iaitu 53 orang. Jumlah anak yang masih bersekolah ialah 98 orang dan ini bermakna bahawa secara puratanya, terdapat 2 orang anak yang sedang bersekolah dalam setiap rumahtangga.

Anak-anak pekerja makan gaji dan pekerja sendiri yang berjaya ke peringkat pengajian tinggi ialah masing-masing 4 orang. Apa yang menarik ialah 4 orang anak pekerja sendiri itu ialah semuanya anak kepada petani! Jika diteliti, anak-anak

pekerja sendiri adalah paling ramai belajar pada setiap tahap pendidikan sebagaimana yang tergambar dalam jadual 12. Dalam tinjauan pengkaji di Kampong Cherang Tuli dan Kampong Padang Pak Amat, didapati bahawa tidak ada seorang pun anak-anak yang berusia 7 hingga 12 tahun tidak bersekolah. Kanak-kanak dalam usia ini sedang menuntut di sekolah rendah. Ini menunjukkan bahawa pada masa sekarang, tidak ada keciciran anak-anak dalam pelajaran di peringkat awal tanpa mengira jenis pekerjaan dan kelulusan bapa.

5.3 Anak-Anak Yang Telah Tamat Dan Berhenti Sekolah

berjaya ke peringkat pendidikan maktab dan universiti. Bahkan, daripada jumlah JADUAL 13 anak, 17 orang adalah tamat di peringkat Bilangan Anak Yang Telah Tamat dan Berhenti Sekolah yang tamat di peringkat maktab. Dan Berhenti Sekolah pula adalah anak petani.

KERJA BAPA	TAHAP PENDIDIKAN					JUMLAH
	SR	SMR	SMA	T6	M/U	
MAKAN GAJI	-	1	5	1	2	9
KERJA SENDIRI	3	5	11	4	2	25
TAK KERJA	2	2	-	-	1	5
JUMLAH	5	8	16	5	5	39

Jadual 13 menunjukkan bilangan anak-anak yang telah tamat atau berhenti sekolah. Bagi anak-anak pekerja bergaji peluang yang terbaik-baiknya, maka anak-anak akan dapat pula

dan anak-anak pekerja sendiri, angkerapnya adalah pada peringkat sekolah menengah atas (5 dan 11 orang). Anak-anak mereka yang tidak bekerja pula angkerapnya tidak jelas, sama ada di peringkat sekolah rendah atau sekolah menengah rendah (masing-masing 2). Angkerap bagi keseluruhan anak-anak yang sedang bersekolah pula ialah di peringkat sekolah menengah atas (16).

Walaupun pekerja sendiri tidaklah setinggi mana pelajaran mereka, akan tetapi terdapat anak-anak yang belajar lebih tinggi daripada ibubapa mereka itu, bahkan ada yang berjaya ke peringkat pendidikan maktab dan universiti. Bahkan, daripada jumlah 25 orang anak, 17 orang adalah tamat di peringkat tingkatan lima dan ke atas. 2 orang yang tamat di peringkat maktab dan universiti itu pula adalah anak petani. Walau bagaimanapun, masih ada anak-anak pekerja sendiri yang hanya tamat belajar di peringkat sekolah rendah sahaja.

Oleh yang demikian, pendidikan yang dicapai oleh ibubapa tidaklah semestinya menggambarkan tahap pendidikan yang mampu dicapai oleh anak-anak. Jika seseorang ibubapa itu hanya tamat belajar setakat darjah enam sahaja atau tidak bersekolah langsung, maka bukanlah bermakna yang anak-anaknya akan mengalami nasib yang sama. Bahkan jika anak-anak diberi peluang yang sebaik-baiknya, maka anak-anak akan dapat pula

merangkak ke tahap yang lebih tinggi untuk membuka satu ruang kepada peluang hidup mereka dan keluarga.

Sudah Kerja dan Jeniarnya . . .
Walaupun si bapa itu seorang yang kurang berada, tetapi perhatian yang lebih banyak untuk pelajaran anak-anak, ditambah pula dengan keazaman anak-anak untuk membaiki peluang hidupnya, maka mereka boleh belajar ke peringkat yang lebih tinggi. Di sinilah letaknya perbezaan dengan kajian Ahmad Mokhtar Selat, sebagaimana yang telah disebutkan dalam bab 3 terdahulu.

5.4. Jenis Pekerjaan Anak

Jadual 14 menunjukkan bilangan anak yang belum bekerja, sudah bekerja dan jenisnya. Bagi anak-anak pekerja sendiri (petani dan peniaga), anak-anak mereka lebih suka bekerja makan gaji, dari meneruskan pekerjaan sebagaimana orang tua mereka. Misalnya, daripada 22 orang anak petani, 14 daripadanya sudah bekerja sebagai pekerja bergaji. Dua orang anak peniaga memilih kerjaya makan gaji, dan 2 daripada 5 orang anak-anak bekas petani memilih bidang yang sama. Dari jadual 14, kebanyakan kerjaya yang dipilih oleh anak-anak yang sudah bekerja (bergaji) ialah guru, askar dan kerani.

B - Bilangan anak yang bukan makan gaji dan

belum bekerja

C - Bilangan anak yang makan gaji (kerajaan/
swasta).

JADUAL 14

Bilangan Anak Yang Belum Kerja,

Sudah Kerja dan Jenisnya

ANAK-ANAK PEKERJA SENDIRI

A

B

C

1. Anak Petani

22

8: Petani-4

14: Guru-1

Belum

Askar-4

Kerja -4

Pentad-

bir -2

Kerani-2

Pembantu

Makmal-1

Pelayan

Pejabat-1

Drebar-1

Berniaga

-1

Jurujual

-1

2. Anak Peniaga

3

1: Belum

2: Pelayan

dan lain-lain

Kerja

Pejabat

-1

Boroh-1

ANAK-ANAK PEKERJA MAKAN GAJI

9

3: Belum

6: Askar-2

Kerja

Guru -3

Kerani-1

ANAK-ANAK MEREKA YANG TELAH TIDAK BEKERJA (BEKAS PETANI)

5

3: Petani-2

2: Pentad-

Belum

bir -1

Kerja -1

Guru -1

Petunjuk: A - bilangan anak yang telah tamat belajar

B - bilangan anak yang bukan makan gaji dan

belum bekerja

C - bilangan anak yang makan gaji (kerajaan/

swasta).

5.5 Sikap Apa yang menarik ialah anak-anak petani (penanam padi, penoreh dan peneroka) sudah mula memilih pekerjaan yang bergaji sebagai kerjaya mereka. Ertinya, mereka telah meninggalkan pekerjaan yang diwarisi oleh ibubapa mereka, iaitu petani. Anak-anak yang telah bekerja makan gaji ini mengalami mobiliti dari segi pekerjaan dan tidak lagi terikat dengan pekerjaan tradisional sebagaimana orang tua mereka. Jadual 13 menunjukkan sebahagian besar daripada anak-anak pekerja sendiri mendapat pendidikan di peringkat sekolah menengah dan ke atas. ²⁰ anak-anak atau kerja tempat lain, boleh kerja pejabat dan makan gaji (loghat K). Dengan pelajaran yang ada, anak-anak petani boleh menjawat jawatan bergaji seperti pentadbir, guru, askar, bidang perkeranian dan lain-lain, yang sememangnya memerlukan kelayakan akademik. Walaupun masih ada yang bekerja sebagai petani, tetapi itu adalah disebabkan kemungkinan kegagalan mereka dalam pelajaran, dan bilangannya adalah kecil sahaja. Anak-anak pekerja bergaji, ada di antara mereka yang memilih askar sebagai kerjaya, sedangkan bapanya bukanlah berjawatan sedemikian. ²⁰ utama, dan mereka tidak lagi mengharapkan anak-anak bekerja sebagai petani. Oleh yang demikian, dapat dibuat kesimpulan bahawa pekerjaan anak-anak tidak semestinya mengikuti kerjaya ibubapa mereka. Ini bergantunglah kepada peluang hidup yang dapat dinikmati oleh anak-anak. Walaupun peluang hidup yang diperolehi oleh ibubapa itu boleh mempengaruhi anak-anak, tetapi tidaklah anak-anak hanya mempunyai peluang hidup yang terbatas seperti itu.

5.5 Sikap Ibubapa Terhadap Masa Depan Dan Pelajaran Anak

Daripada 50 orang ketua keluarga yang disoal selidik, 72% daripada mereka tidak mengharapkan anak-anak bekerja di kampung kediaman. Sebahagian besar memberi sebab bahawa tidak ada pekerjaan yang baik dan berpendapatan lumayan di kampung tersebut. Kata-kata seperti "kalu boleh gak, nak suruh anak-anak dudok sekali. Tapi gapo gak kerja yang boleh dibuat, di kapong ni kalu tidak menoreh dan buat padi. Lebih baik anak-anak ambo kerja tempat lain, boleh kerja pejabat dan make gaji (loghat Kelantan)", membayangkan hasrat mereka ini. Jelas mereka mahukan agar anak-anak dapat mencari pekerjaan yang lebih baik di tempat lain.

Mengenai masa depan pekerjaan anak, sebahagian besar daripada ketua keluarga memilih jenis pekerjaan yang bergaji dan kerja pejabat. Jadual 15 menunjukkan bahawa bidang profesional, pentadbiran dan pengurusan adalah menjadi pilihan utama, dan mereka tidak lagi mengharapkan anak-anak bekerja sebagai penoreh, pesawah ataupun pekerjaan yang tidak bergaji.

-
20. "Kalau boleh, memanglah mahu anak-anak tinggal bersama (di kampung ini). Tetapi tidak ada kerja lain selain daripada menoreh getah dan bertanam padi. Adalah lebih baik jika anak-anak saya dapat bekerja di tempat lain sebagai pekerja pejabat dan makan gaji".

JADUAL 15

Cita-cita Ketua Keluarga Ke atas

Pekerjaan Anak

Jawatan Cita-cita	Bilangan Responden	Peratus (%)
Bidang profesional guru, doktor, jururawat	43	86
Pentadbiran dan pengurusan, pegawai, perkeranian	39	78
Angkatan bersenjata tentera, polis	12	24
Pekerja jualan pengurus, kerja sendiri	16	32
Lain-lain	11	22

JADUAL 16

Cita-cita Tahap Pelajaran Anak

Tahap Pelajaran	Bilangan Responden	Peratus (%)
Universiti	29	58
Kolej / Maktab	14	28
Menengah Atas/Ting. 6	7	14
Menengah Rendah	-	-
Sekolah Rendah	-	-

Jadual 16 membuktikan ibubapa mengharapkan agar anak-anak mereka berjaya mencapai kelulusan dan belajar ke peringkat tinggi. 58% daripada ibubapa mahukan anak-anak belajar ke peringkat universiti.

Pendapat sedemikian menunjukkan bagi penduduk-penduduk. Mengenai apakah sebaik-baik peninggalan untuk anak-anak, sebanyak 6 pilihan telah dikemukakan iaitu nama baik, wang, tanah, pelajaran, pendidikan agama serta sifat jimat cermat dan responden dikehendaki memilih 3 perkara utama. Hasilnya ialah 66% memilih pelajaran sebagai tempat yang pertama dan 24% memilih pelajaran sebagai tempat kedua. 56% daripada mereka meletakkan pendidikan agama sebagai tempat kedua. Mereka yang meletakkan pelajaran di tempat pertama dan pendidikan agama di tempat kedua ialah 50%, dan 24% daripada mereka adalah petani. Sedangkan wang sebagai perkara utama hanya dipilih oleh 12% sahaja. Ini menunjukkan majoriti ibubapa berpendapat bahawa pelajaran adalah satu perkara yang paling baik sebagai warisan kepada anak-anak.

Mengenai pengaruh orang-orang tertentu, 5 kategori diberikan iaitu sangat berpengaruh, sederhana, tidak begitu kuat, tidak berpengaruh langsung dan tidak tahu. 62% merasakan guru dan ketua kampung adalah mereka yang sangat berpengaruh.

Naik haji	30	60
Belajar ASW	12	24
Berniaga	7	14

Pelajaran anak tetap menjadi pilihan oleh seramai 44% berpendapat bahawa pegawai kerajaan sebagai berpengaruh, 64% responden, iaitu yang teramai sekali dari pilihan-pilihan berbanding dengan tidak ada seorang pun yang memilih peneroka lain. Berdasarkan kepada jadual 17, responden meletakkan dalam penilaian yang sedemikian. Pelajaran anak-anak sebagai pilihan utama untuk diberikan perhatian.

Pendapat sedemikian menunjukkan bagi penduduk-penduduk Kampong Padang Pak Amat dan Cherang Tuli, pegawai-pegawai kerajaan adalah kumpulan yang dihormati kerana status mereka sebagai pegawai kerajaan yang bergaji dan seperti kata Syed Husin Ali, juga kerana ada kuasa kerajaan di belakang mereka. Oleh kerana mereka yang bergaji di pandang tinggi, sekolah menengah rendah (Jadual 16). Dengan penempatan maka ibubapa lazimnya berusaha dengan bersungguh-sungguh agar anak mereka berjaya dalam pelajaran masing-masing. Harapkan agar anak-anak akan dapat mengisi jawatan yang dihirsa baik.

Apakah yang mahu dibuat jika diberi wang sebanyak \$20,000? Mereka diminta menandakan perkara-perkara yang menjadi pilihan.

Yang kadangkala curiga terhadap pelajaran sekular. Dalam tinjauan pengkaji, walaupun ramai ibubapa yang faham dan tahu mengenai suka Kegunaan Wang anak-anak mereka, tetapi

KEGUNAAN	BILANGAN	PERATUS
Pelajaran anak	42	84
Beli tanah	24	48
Beli rumah	19	38
Naik haji	30	60
Melabur ASN	12	24
Berniaga	7	14

Pelajaran anak tetap menjadi pilihan oleh seramai 84% responden, iaitu yang teramai sekali dari pilihan-pilihan lain. Berdasarkan kepada jadual 17, responden meletakkan pelajaran anak-anak sebagai pilihan utama untuk diberikan perhatian.

Jawatan-jawatan utama yang dipilih oleh ibu-ibu itu ialah guru dan doktor bagi anak-anak lelaki, manakala untuk anak-anak perempuan pula ialah guru dan kerani. Hasil kajian menunjukkan bahawa responden tidaklah memandang remeh terhadap kepentingan pelajaran anak-anak. Sebagai contohnya, mereka mahukan anak-anak berjaya belajar ke peringkat yang lebih tinggi daripada peringkat sekolah menengah rendah (jadual 16). Dengan pencapaian sehingga tingkatan enam, maktab dan universiti, mereka mengharapkan agar anak-anak akan dapat mengisi jawatan yang dikira baik.

Ibubapa sekarang bukanlah seperti ibubapa dahulu, yang kadangkala curiga terhadap pelajaran sekular. Dalam tinjauan pengkaji, walaupun tidak ramai ibubapa yang faham dan tahu mengenai sukatan pelajaran anak-anak mereka, tetapi antara mereka yang sanggup membeli buku-buku keperluan persekolahan secukupnya, walaupun mereka berpendapatan kecil. Kata mereka, "pelajaran anaklah yang paling penting, kerana bukan sahaja untuk mereka sendiri tetapi juga generasi yang akan datang".

BAB VI

Shahrudin Shamsudin (1973)²¹ yang mengkaji proses sosialisasi di pinggir bandar Jerantut, mendapati 63.6% ibu-ibu pernah menceritakan pekerjaan-pekerjaan yang ia mahu supaya anaknya dapat menjawat bila sampai masa kelak. Jawatan-jawatan utama yang dipilih oleh ibu-ibu itu ialah guru dan doktor bagi anak-anak lelaki, manakala untuk anak-anak perempuan pula ialah guru dan kerani. Hasil kajian Shahrudin ini ada persamaan dengan hasil kajian ini, yang bidang profesional menjadi pilihan utama bagi ibubapa untuk anak-anak mereka.

c. orang-orang Melayu sedar akan kepentingan pendidikan. Orang-orang Melayu sedar akan kepentingan pendidikan. Orang-orang Melayu sedar akan kepentingan pendidikan.

Pada zaman sebelum merdeka, kemudahan pelajaran di Malaysia tidaklah seperti yang terdapat pada masa kini. Pada waktu itu, tidak ada banyak sekolah, kemudahan dan peluang-peluang untuk belajar. Kalau pun ada, sistem pembelajarannya kurang teratur berbanding dengan zaman selepas merdeka. Sekolah-sekolah pada masa itu adalah sekolah rakyat dan pondok, yang hidup matinya adalah bergantung kepada inisiatif orang-orang kampung itu sendiri. Akibat

---

21. Shahrudin Shamsudin, Proses Sosialisasi: Pembentukan Penggerak Mencapai Kejayaan Kanak-Kanak Melayu Di Perkampungan Melayu, Pinggir Bandar Jerantut, Latihan Ilmiah Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, 1973.

menegak melalui pelajaran.

BAB VI

Ibubapa pada zaman sebelum merdeka memandang

KESIMPULAN

penoncuriga terhadap pelajaran sekular. Mereka agak takut

dengan pelajaran yang diajar dalam bahasa Inggeris pada

Kaji selidik ini mendapati bahawa peringkat permulaannya. Oleh yang demikian, ramai daripada

a. tahap pendidikan ibubapa tidaklah mencerminkan anak-anak tidak diberikan pendidikan sekular yang sewajarnya. Tahap pendidikan yang bakal dicapai oleh anak-anak

nya. Sehubungan dengan ini, mereka tidak dapat 'melarikan

b. jenis pekerjaan anak tidaklah semestinya sama diri' untuk mencapai kedudukan yang lebih baik, sama ada dengan jenis pekerjaan bapa

dari segi taraf hidup atau status.

c. jumlah pendapatan yang diterima oleh individu

berhubung rapat dengan tahap pelajaran dan jenis pekerjaan

Kemiskinan dalam ekonomi dan kekurangan pengetahuan yang dilakukan olehnya

dan mengenai kepentingan pelajaran adalah merupakan sebab

d. orang-orang Melayu sedar akan kepentingan pendidikan. Orang-orang Melayu sedar akan kepentingan pendidikan. Orang-orang Melayu sedar akan kepentingan pendidikan.

lajaran. pada masa itu. Kemiskinan ekonomi tidak membolehkan ibubapa

menghantar anak-anak ke sekolah dan oleh yang demikian,

Pada zaman sebelum merdeka, kemudahan pelajaran

anak-anak akan kekal seperti diri mereka sendiri, bekerja

di Malaysia tidaklah seperti yang terdapat pada masa kini.

sebagai petani yang hanya mendapatkan pendapatan yang

Pada waktu itu, tidak ada banyak sekolah, kemudahan dan rendah.

peluang-peluang untuk belajar. Kalau pun ada, sistem pembe-

lajarannya kurang teratur berbanding dengan zaman selepas

merdeka. Kekurangan pengetahuan tentang kepentingan pelajaran

merdeka. Sekolah-sekolah pada masa itu adalah sekolah

jaran menyebabkan mereka berfikir bahawa pelajaran sekular

rakyat dan pondok, yang hidup matinya adalah bergantung

itu tidaklah begitu penting. Oleh yang demikian, apakah

kepada inisiatif orang-orang kampung itu sendiri. Akibat

gunanya menghantar anak-anak ke sekolah? Fenomena ini di

daripada tidak meluasnya kemudahan pelajaran, tidak ramai

cerminkan dari ramainya bilangan responden (yang semuanya

orang yang dapat belajar. Kesannya ialah adalah sukar bagi

dilahirkan pada zaman sebelum merdeka) tidak pernah berse-

individu pada zaman itu untuk mencapai mobiliti sosial

kolah dan ini bertepatan pula dengan pendapat Choseman R.R.

menegak melalui pelajaran.

(sebagaimana yang telah disebutkan dalam bab V).

Ibubapa pada zaman sebelum merdeka memandang penoh curiga terhadap pelajaran sekular. Mereka agak takut dengan pelajaran yang diajar dalam bahasa Inggeris pada peringkat permulaannya. Oleh yang demikian, ramai daripada anak-anak tidak diberikan pendidikan sekular yang sewajarnya. Sehubungan dengan ini, mereka tidak dapat 'melarikan diri' untuk mencapai kedudukan yang lebih baik, sama ada dari segi taraf hidup atau status.

Kemiskinan dalam ekonomi dan kekurangan pengetahuan mengenai kepentingan pelajaran adalah merupakan sebab ibubapa tidaklah begitu menghiraukan pelajaran anak-anak pada masa itu. Kemiskinan ekonomi tidak membolehkan ibubapa menghantar anak-anak ke sekolah dan oleh yang demikian, anak-anak akan kekal seperti diri mereka sendiri, bekerja sebagai petani yang hanya mendatangkan pendapatan yang rendah.

Kekurangan pengetahuan tentang kepentingan pelajaran menyebabkan mereka berfikir bahawa pelajaran sekular itu tidaklah sebegitu penting. Oleh yang demikian, apakah gunanya menghantar anak-anak ke sekolah? Fenomena ini di cerminkan dari ramainya bilangan responden (yang semuanya dilahirkan pada zaman sebelum merdeka) tidak pernah bersekolah dan ini bertepatan pula dengan pendapat Cheeseman H.R. (sebagaimana yang telah disebutkan dalam bab V).

Pada zaman sebelum merdeka juga, keluarga adalah merupakan unit pengeluaran. Ahli-ahli keluarga bekerja di ladang atau tanah keluarga. Pekerjaan bapa sebagai petani menghendaki bantuan tenaga anak-anak untuk mengusahakan kebun tanam-tanaman atau sawah padi. Oleh itu, tenaga anak-anak adalah penting untuk menolong ibubapa dan ini merupakan salah satu sebab mengapa mobiliti sosial menegak tidak tercapai pada masa lalu. Anak-anak dipentingkan dalam kerja seharian dan bukan ditugaskan untuk belajar.

Kanak-kanak perempuan lazimnya ditugaskan di dapur untuk menyediakan makanan kepada ahli keluarga, sementara kanak-kanak lelaki ditugaskan untuk menolong ibubapa di ladang. Ibubapa pula bersikap "apa gunanya belajar, kalau tidak tahu menulis pun tidak mengapa, kerana akhirnya ke bendang juga". Anggapan bahawa anak-anak perempuan hanya layak tinggal di rumah sebagai 'tukang dapur' adalah sebenarnya penghalang besar kemajuan wanita-wanita Melayu dahulunya. Sikap pesimis terhadap anak-anak menyebabkan mereka lebih berkecenderungan untuk memberhentikan persekolahan anak-anak sebelum tamat pengajian.

Selepas negara mencapai kemerdekaan, kerajaan telah memesatkan kemudahan pelajaran di negara ini. Banyak kelas masing-masing. Responden-responden semanganya sahkan

sekolah rendah dan menengah didirikan sebagai memenuhi keperluan pelajaran. Di Pasir Putih sendiri terdapat lebih kurang 45 buah sekolah rendah, termasuklah Sekolah Hebangsaan Padang Pak Amat. Kemudahan seperti ini membolehkan lebih ramai kanak-kanak dapat belajar di sekolah.

Ibubapa pada umumnya telah sedar tentang kepentingan pelajaran. Sebagaimana keputusan kaji selidik, 66% daripada ibubapa memilih pelajaran sebagai 'warisan' kepada anak-anak sebagai perkara yang paling penting. Pada zaman sebelum merdeka, 'warisan' yang mungkin dipilih ialah harta kekayaan seperti tanah dan wang ringgit, walaupun tidaklah dinafikan yang kedua-dua perkara ini amat penting dalam kehidupan zaman sekarang. Pemilihan pelajaran sebagai 'warisan' adalah menunjukkan yang ibubapa Melayu tidak lagi melihat pelajaran sebagai keperluan yang tidak begitu penting.

Kebanyakan ibubapa yang dikaji selidik mengharapkan apabila Kesedaran ibubapa Melayu kepada pelajaran adalah juga kerana besarnya peluang yang bakal diperolehi oleh seseorang jika mempunyai pelajaran, terutamanya peluang untuk mendapatkan pekerjaan dan pendapatan yang baik. Mereka yang mempunyai sijil akademik layak bekerja sebagai pekerjaan dan oleh yang demikian, sebagaimana yang dikatakan oleh Syed Husin Ali (1982), dapat menolong menaikkan status dan kelas masing-masing. Responden-responden sememangnya mahukan

anak-anak mereka menyandang jawatan-jawatan yang baik dan berpendapatan lumayan. Jadual 15 (bab V) menunjukkan 86% ibubapa turut memilih bidang profesional seperti guru, doktor dan jururawat, manakala tidak seorang pun yang memilih petani.

Pelajaran sebenarnya dapat menolong memberikan peluang hidup kepada individu. Sebagaimana yang dapat dibuktikan, pekerja bergaji adalah mereka yang mempunyai kelulusan (terutamanya dalam perkhidmatan awam) dan rata-rata responden yang makan gaji berpendapatan lebih tinggi daripada petani. Pelajaran membolehkan seseorang itu mendapat gaji yang tetap dan lebih lumayan dari seorang petani yang tidak bersekolah, seterusnya dapat pula mengumpulkan harta kekayaan.

Kebanyakan ibubapa yang dikaji selidik mengharap-kan apabila anak-anak mereka belajar di sekolah, akan dapat merangkak ke tahap yang lebih tinggi, makan gaji dan dapat pula menolong keluarga kelak. Sebagai menunjukkan kemahuan itu, mereka mengutamakan pelajaran anak-anak dari lain-lain perkara. Di bawah ini ialah kelayakan akademik yang diperlukan untuk menjawat jawatan yang tertentu dan gajinya dalam sebulan dalam perkhidmatan awam Malaysia pada masa ini.

Kelulusan	Jawatan	Gaji Sebulan (permulaan)
SRP	Kerani Rendah/Setaraf	\$300
SPM	Pegawai Kerani/Guru/ Setaraf	\$370/525
STPM	Pegawai Kerja/Penolong Pegawai Tadbir/Setaraf	\$525
B.A.	Guru/Pegawai Tadbir	\$880/1060
B.A. (Hons)	Guru/Pegawai Tadbir	\$1000/1160

Sumber: Senarai ini dipetik daripada iklan jawatan-jawatan kosong akhbar tempatan.

Satu lagi faktor yang dapat mengubah sikap petani di Padang Pak Amat ialah persekitaran. Mereka dapat melihat terdapatnya anak-anak orang lain (seperti pegawai-pegawai kerajaan) berjaya di dalam bidang pelajaran. Kejayaan ini menambahkan minat ibubapa untuk memainkan peranan yang sewajarnya seperti menyediakan alat-alat persekolahan anak-anak dan mendorong anak-anak agar belajar kuat untuk memperolehi kejayaan dalam pelajaran. Kesedaran tentang pentingnya pelajaran menyebabkan mereka tidak lagi mahu generasi terkemudian berkeadaan seperti mereka yang tidak berpelajaran.

Kajian Ahmad Mokhtar Selat (1970) di Kuala Jemapoh, Negeri Sembilan menunjukkan anak-anak petani tidak mampu menikmati mobiliti sosial menegak. Anak-anak tidak berpeluang

menyambungkan pelajaran, dan akhirnya turut kekal sebagai petani. Hasil kajian Ahmad Mokhtar ini adalah berlainan di kawasan Padang Pak Amat, yang anak-anak petani telah berjaya makan gaji, sama ada dalam sektor awam atau swasta. Walaupun ada di antaranya yang bekerja sebagai petani, tetapi bilangannya adalah kurang daripada bilangan makan gaji (jadual 14). Oleh itu anak-anak petani ini mampu menikmati mobiliti sosial, sama ada dalam pekerjaan dan pendapatan. Keadaan ini adalah bertepatan sebagaimana yang diutarakan oleh Syed Husin Ali, bahawa pelajaran adalah merupakan salah satu faktor untuk mencapai mobiliti sosial menegak.

Kajian Abdul Rahman Salim (1975) di Pengarang, Johor menunjukkan pendidikan yang mampu dicapai oleh anak-anak adalah ditentukan oleh tahap pendidikan ibubapa. Keadaan di Pengarang ini berbeza dengan apa yang dapat dilihat di Kampong Padang Pak Amat dan Kampong Cherang Tuli, yang tahap pendidikan anak-anak tidak semestinya bersamaan dengan tahap pendidikan ibubapa. Ini bermakna bahawa jika ibubapa tidak pernah bersekolah, anak-anak tidaklah semestinya mengalami nasib yang sama. Bahkan, terdapatnya petani yang tidak bersekolah atau hanya berpendidikan asas, tetapi ada di antara anaknya yang belajar hingga ke universiti.

berkelulusan universiti hampir berjaya. Beliau mahu anaknya bekerja sebagai guru atau pegawai kerajaan".

Kes 1 Kesimpulan yang telah dibuat oleh Yunidzar Mohd.

Isma (1971) "Ismail bin Harun, berumur 47 tahun mempunyai anak seramai 5 orang, dan pekerjaannya ialah sebagai penoreh getah. Keadaan rumahnya adalah sederhana dan hanya mempunyai kemudahan radio dan motorsikal sahaja. Pendapatan beliau ialah sebanyak \$300 sebulan. Seramai 4 orang anaknya telah bersekolah, seorang tahun kedua dan kursus diploma kejuruteraan awam UTM, seorang tingkatan empat (keputusan peperiksaan SRP 13 unit), seorang tingkatan dua dan seorang dalam darjah lima. Beliau mahu anak-anaknya yang lain belajar bersungguh-sungguh agar dapat menjejaki abang sulong mereka yang belajar sehingga ke peringkat universiti".

Kes 2

"Haji Ismail Haji Sulaiman, berumur 66 tahun, bekerja sebagai penanam padi dan penoreh getah. Pendapatan sebulan ialah \$180. Beliau mempunyai seorang anak yang sedang menuntut di tahun akhir Universiti Malaya, seorang menuntut dalam tahun pertama UTM dan seorang di tingkatan tiga. 4 orang anaknya yang lain semuanya telah berumahtangga, yang tiga orang daripada mereka mempunyai kelulusan di peringkat SPM. Walaupun Haji Ismail tidak pernah bersekolah, tetapi harapannya selama ini untuk melihat ada di antara anaknya berkelulusan universiti hampir berjaya. Beliau mahu anaknya bekerja sebagai guru atau pegawai kerajaan".

Kesimpulan yang telah dibuat oleh Yunidzar Mohd. Zain (1971) bahawa peluang-peluang hidup bagi penduduk-penduduk bandar berhubung rapat dengan ekonomi dan infrastruktur bukanlah tidak berasas, tetapi di Kampong Padang Pak Amat dan Kampong Cherang Tuli, keadaan ekonomi ibubapa adalah sederhana, iaitu hanya 30% sahaja yang berpendapatan di bawah \$200. Ibubapa sekarang adalah terdedah kepada kemajuan, dan oleh yang demikian, mereka sedar tentang kepentingan pelajaran. Tambahan pula banyak kemudahan percuma diberika kepada murid-murid sekolah seperti projek pemakanan untuk murid-murid miskin. Sejak tahun 1975, Kementerian Pelajaran Malaysia telah mengadakan skim buku teks, bertujuan untuk menyediakan buku-buku teks kepada murid-murid yang ibubapanya berpendapatan kurang daripada \$500 sebulan. Ibubapa, anak-anak terpaksa berhenti sekolah bila gagal dalam peperiksaan. Kebanyakan ibubapa Hamdan Mohd. Salleh (1966)²² mengkaji mengenai masalah pelajaran masyarakat Melayu di Kuala Kangsar, Perak. Beliau membuat kesimpulan bahawa ibubapa Melayu, terutama yang tinggal di kampong-kampong, kurang mengambil perhatian tentang pelajaran anak-anak mereka. Ibubapa tidak mengambil tahu tentang kemajuan pelajaran anak di sekolah, perhubungan di antara guru dan ibubapa adalah renggang, kerana ibubapa

---

22. Hamdan Mohd Salleh, Masalah Pelajaran Dalam Masyarakat Melayu, Khususnya di Kuala Kangsar, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1966.

Printed and Published by: Student Publication and Distribution Unit, Kuala Lumpur, 1977.

tidak pernah bertanyakan hal pelajaran anak-anak kepada guru. Walaupun ibubapa mengetahui yang anak-anaknya lemah dalam pelajaran, tidak ada apa-apa langkah positif yang diambil. Sebaliknya, mereka hanya membiarkan segala-galanya kepada anak-anak. Ibubapa tidak menyediakan jadual ulangkaji pelajaran untuk anak-anak di rumah.

Wan Abdul Kadir Wan Yusof (1974)²³ menjalankan tetapi, penyelidikan di Kampong Kedai Buloh dan Kampong Dal, Kota Bharu, Kelantan. Beliau mengakui sikap negatif ibubapa sebagai faktor kegagalan anak dalam bidang pelajaran. Kata-nya, dengan menghantar anak-anak ke sekolah ibubapa beranggapan tanggungjawab terhadap pelajaran anak telah selesai. Memandangkan kelemahan ekonomi ibubapa, anak-anak terpaksa berhenti sekolah bila gagal dalam peperiksaan. Kebanyakan ibubapa buta huruf, oleh itu mereka tidak dapat menolong pelajaran anak-anak semasa di rumah. Terdapat juga sikap ibubapa yang negatif terhadap pelajaran kerana terpaksa menyediakan jumlah perbelanjaan yang banyak.

4) kemahuan dan kegigihan untuk berjaya dalam pelajaran.

Rumusan Hamdan dan Wan Kadir ini boleh diterima bagi kampong-kampong kajian masing-masing berdasarkan dalam

23. Wan Abdul Kadir Wan Yusof, 'Penggunaan Dalam Proses Ekonomi', dalam Zainal Kling (ed.), Masyarakat Melayu Antara Tradisi Dan Perubahan, Utusan Publication and Distributors, Kuala Lumpur, 1977.

jangkamasa yang berkenaan. Sikap ibubapa di Kampong Padang Pak Amat dan Kampong Cherang Tuli, walau bagaimanapun mempunyai perbezaan dengan sikap ibubapa di kedua-dua kawasan kajian itu. Ibubapa di Padang Pak Amat melihat pelajaran sebagai keperluan anak-anak dan tanggungjawab bapa. Pendapat Ungku Aziz (1959)²⁴ bahawa "pelajar-pelajar dari luar bandar menghadapi tekanan yang hebat oleh beban kekurangan dalam perjuangan mereka untuk mendapatkan pelajaran tinggi" memanglah benar. Akan tetapi, beban itu telah berkurang pada zaman sekarang, kerana adanya berbagai kemudahan pelajaran di kawasan luar bandar.

bapa bekerja sebagai petani atau penoreh getah, tidaklah

bermakna Daniel Wolfe²⁵ memberikan beberapa faktor yang bertanggungjawab untuk menentukan kemajuan pelajaran seseorang.

Faktor-faktor itu ialah

- 1) soal kecerdikan (I.Q)
- 2) pencapaian akademik, seperti sebelum lulus SPM, mesti lulus SRP terlebih dahulu
- 3) ekonomi, seperti sumber kewangan untuk perbelanjaan pelajaran dan
- 4) kemahuan dan kegigihan untuk berjaya dalam pelajaran.

---

24. Ungku Aziz, Rencana-rencana Ekonomi dan Kemiskinan, Pustaka Melayu, Singapura, 1959, halaman 6.

25. Dipetik dari artikel Wolfe, Educational Opportunity Measured Intelligence and Social Background, dalam buku Halsey and Other (ed), Education Economy And Society, The Free Press, New York, 1961, halaman 216.

13. Suhaimi Jumah, Permainan Gasing Tanah Uri Di Kelantan, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1975.

BIBLIOGRAFI

14. Syed Husein Ali, Masyarakat Dan Pendidikan Melayu Di Kelantan, Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia, 1971.
1. Abdul Rahman Salim, Satu Kajian Empirika Mengenai Faktor-Faktor Pencapaian Tinggi Di Dalam Bidang Pelajaran (Di Pengarang, Johor), Latihan Ilmiah Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, 1975.
  2. Ahmad Mokhtar Selat, Hubungan Antara Pekerjaan, Pendapatan Dan Pelajaran Anak-Anak, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1970.
  3. Awang Had Salleh, Pelajaran dan Perguruan Melayu di Malaya Zaman British, Dewan Bahasa Dan Pustaka, Kuala Lumpur, 1980.
  4. Bailey, K., Methods Of Social Research, The Force Press, London, 1975.
  5. Gullick, J.M., Sistem Politik Bumiputera Tanah Melayu Barat, Dewan Bahasa Dan Pustaka, Kuala Lumpur, 1978.
  6. Hairi Abdullah, Kemiskinan Dan Kehidupan Golongan Berpendapatan Rendah, Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, 1984.
  7. Hamdan Mohd Salleh, Masalah Pelajaran Dalam Masyarakat Melayu, Khususnya di Kuala Kangsar, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1966.
  8. Hamidah Yahya, Perubahan Sosial Komuniti Arau, Latihan Ilmiah Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, 1973.
  9. Meyer, K.B., Class and Society, Random House, London, 1967.
  10. Ogburn F and Meyer Nimkoff, A Handbook Of Sociology, Routledge and Kegan Paul Ltd., Indian Reprint, 1966.
  11. Penggawa Padang Pak Amat, Profail Daerah Padang Pak Amat, 1983.
  12. Shahrudin Shamsudin, Proses Sosialisasi: Pembentukan Penggerakan Mencapai Kejayaan Kanak-Kanak Melayu Di Perkampungan Melayu, Pinggir Bandar Jerantut, Latihan Ilmiah Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, 1973.

13. Suhaimi Junoh, Permainan Gasing Timah Uri Di Kelantan, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1984.
14. Syed Husin Ali, Masyarakat Dan Pimpinan Kampong Di Malaysia, Penerbit Fajar Bakti Sdn. Bhd., Petaling Jaya, 1982.
15. _____, Social Stratification In Kampong Bagan, Malaysia Branch, Royal Asiatic Society, Malaya Printers Ltd., Singapore, 1964.
16. Ungku Aziz, Rencana-Rencana Ekonomi Dan Kemiskinan, Pustaka Melayu, Singapura, 1959.
17. Wan Abdul Kadir Wan Yusof, 'Penggunaan Dalam Proses Ekonomi', dalam Zainal Kling (ed.), Masyarakat Melayu Antara Tradisi Dan Perubahan, Utusan Publication and Distributors, Kuala Lumpur, 1977.
18. Wolfe, 'Educational Opportunity Measured Intelligence and Social Background', dalam Halsey et. al., (eds.) Education Economy And Society, The Free Press, New York, 1961.
19. Yunidzar Mohd. Zain, Peluang Hidup (Life Chances) Keluarga Melayu di Sekitar Daerah Majlis Bandaran Segamat, Latihan Ilmiah Jabatan Pengajian Melayu, Universiti Malaya, 1971.

TABLE

1	2	3	4	5